

### ผลการศึกษา

การศึกษาเรื่องความความคิดเห็นต่อการตรวจมะเร็งปากมดลูกของสตรีตำบลสะลวง อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ แบบปรากฏการณ์นิยม กลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มสตรีที่อาศัย หรือมีภูมิลำเนาอยู่ในตำบลสะลวง อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 32 คน เก็บข้อมูลโดยการสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์เชิงลึกและการสังเกต การสนทนากลุ่ม แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม กลุ่มละ 8 คน เลือกตัวอย่างแบบเจาะจง จากสตรีที่มาและไม่มารับบริการ การตรวจ มะเร็งปากมดลูกจำนวน 16 คน การสัมภาษณ์เชิงลึกเลือกตัวอย่าง 6 คนจากสตรีที่มาร่วมการสนทนา กลุ่ม และมารับการตรวจมะเร็งปากมดลูกอย่างน้อย 2 ครั้งขึ้นไป ติดต่อกัน ภายใน 4 ปีที่ผ่านมา ส่วนการสังเกตเป็นการสังเกตบริบทชุมชน วิถีชีวิตของกลุ่มสตรี การไปรับบริการการตรวจ มะเร็งปากมดลูกที่สถานีอนามัยสะลวง ช่วงเวลาที่เก็บข้อมูลอยู่ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม 2548 ผลการศึกษานำเสนอด้วยตารางและบรรยายตามลำดับดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลบริบทในชุมชน

ส่วนที่ 2 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 3 ข้อมูลความความคิดเห็นของการมาหรือไม่มารับการตรวจมะเร็งปากมดลูกของ กลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 4 ข้อมูลพฤติกรรมสุขภาพของสาเหตุการมาและไม่มารับการตรวจมะเร็งปากมดลูก ของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 5 ข้อมูลความคิดเห็นต่อบริการที่ได้รับการตรวจมะเร็งปากมดลูก จากสถานบริการ สุขภาพของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 1 ข้อมูลบริบทในชุมชน

ข้อมูลด้านบริบทในชุมชน ได้จากรายงานประจำปีของสถานีอนามัยสะลวง การสังเกต การสอบถามและบันทึกภาพ แบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ สภาพทางภูมิศาสตร์ของตำบลสะลวง และ สภาพทางภูมิศาสตร์ของหมู่บ้านที่เข้าทำการศึกษา ประวัติหมู่บ้านและวิถีชีวิตของกลุ่มสตรี

### 1. สภาพทางภูมิศาสตร์ของตำบลสะลวง

ตำบลสะลวงเป็นตำบลหนึ่งของอำเภอแม่ริม ตั้งอยู่ทางด้านตะวันตกเฉียงเหนือของอำเภอแม่ริม ไม่มีทางหลวงแผ่นดินหรือทางหลวงจังหวัดผ่าน แต่มีถนน รพช. หมายเลข 4026 ซึ่งแยกจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 107 ที่บ้านเหมืองผ้า ผ่านตำบลไปยังเขตอำเภอแม่แตง ระยะทางจากที่ว่าการอำเภอแม่ริม 16 กิโลเมตร และห่างจากศาลากลางจังหวัดเชียงใหม่ 20 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับตำบลต่าง ๆ ดังนี้

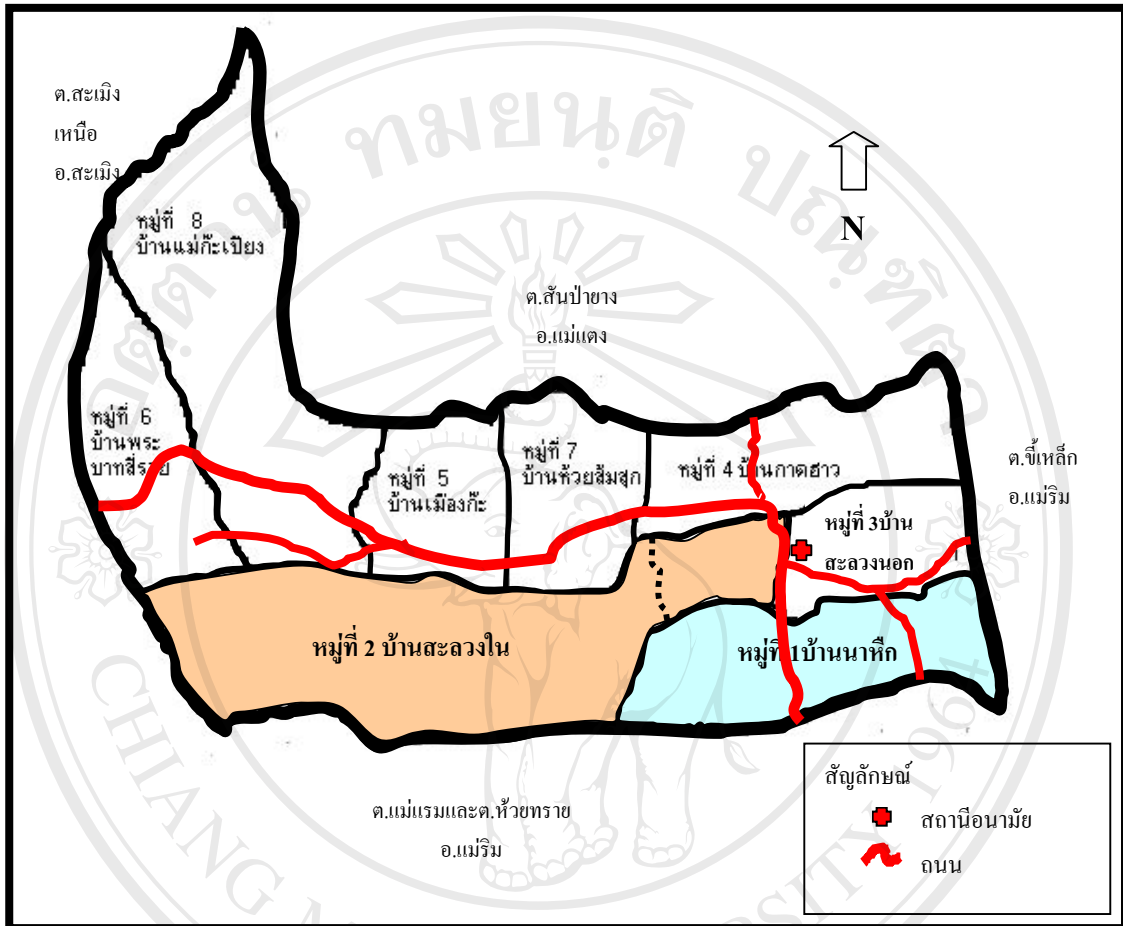
ทิศเหนือ	ติดต่อ	ตำบลสันป่ายาง	อำเภอแม่แตง
ทิศใต้	ติดต่อ	ตำบลแม่แรมและตำบลห้วยทราย	อำเภอแม่ริม
ทิศตะวันออก	ติดต่อ	ตำบลจี้เหล็ก	อำเภอแม่ริม
ทิศตะวันตก	ติดต่อ	ตำบลสะเมิงเหนือ	อำเภอสะเมิง

ตำบลสะลวงมีประชากรทั้งหมด 4,467 คน จำนวนหลังคาเรือน 1,187 หลัง ประกอบด้วย 8 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านนาหิ่ก หมู่ที่ 2 บ้านสะลวงใน หมู่ที่ 3 บ้านสะลวงนอก หมู่ที่ 4 บ้านกาดฮาว หมู่ที่ 5 บ้านเมืองกะ หมู่ที่ 6 บ้านพระบาทสี่รอย หมู่ที่ 7 บ้านห้วยส้มสุก และ หมู่ที่ 8 บ้านแม่กะเปียง ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง รองลงมาได้แก่ เกษตรกรรม มีสถานบริการสาธารณสุข 1 แห่ง คือ ศูนย์สุขภาพชุมชนสะลวง หรือสถานีอนามัยสะลวง (รายงานประจำปี สถานีอนามัยสะลวง, 2547, หน้า 1-3)



รูป 1 สถานีอนามัยสะลวง

รูป 2 แผนที่ตำบลสะตวง อำเภอแม่อิง จังหวัดเชียงใหม่



แหล่งที่มา : จากแผนที่ทางอากาศของกระทรวงมหาดไทย

2. สภาพทางภูมิศาสตร์ของหมู่บ้านที่เข้าทำการศึกษา ประวัติหมู่บ้านและวิถีชีวิตของสตรี  
หมู่บ้านที่เข้าไปทำการศึกษา มี 2 หมู่บ้าน คือ หมู่บ้านนาหูก และหมู่บ้านสะลงนใน โดยมีรายละเอียด สภาพทางภูมิศาสตร์ของหมู่บ้านทั้ง 2 หมู่บ้าน ดังนี้

### 2.1 หมู่บ้านนาหูก

หมู่บ้านนาหูก ตั้งอยู่ในตำบลสะลงน อำเภอแม่อิง จังหวัดเชียงใหม่ หมู่บ้านมีขนาดเล็ก ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของอำเภอแม่อิง ห่างจากตัวอำเภอแม่อิง 12 กิโลเมตร และห่างจากศาลากลาง จังหวัดเชียงใหม่ 28 กิโลเมตร ลักษณะพื้นที่เป็นที่ราบประมาณ 1,000 ไร่ ล้อมรอบด้วยภูเขา พื้นที่ที่ใช้ในการเกษตรกรรมประมาณ 300 ไร่ การเกษตรส่วนใหญ่จะอาศัยแหล่งน้ำธรรมชาติที่เกิดจากภูเขาสูง ทางทิศตะวันตกของตำบลมีห้วยแม่เลาะ ห้วยสะลงน ห้วยจอก ห้วยเต่ารุ และห้วยแม่กะแม่น้ำที่ไหลผ่านบ้านสะลงนนอก คือ แม่น้ำแม่อิง และแม่น้ำห้วยม่วง ซึ่งจะไหลลงสู่แม่น้ำแม่อิง

ลักษณะภูมิอากาศของหมู่บ้าน ฤดูร้อนเริ่มตั้งแต่ปลายเดือนกุมภาพันธ์จนถึงกลางเดือนพฤษภาคม ฤดูฝนเริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคมจนถึงเดือนตุลาคม ฤดูหนาวเริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนถึงเดือนกุมภาพันธ์ แต่ปัจจุบันสภาพป่าบริเวณรอบ ๆ หมู่บ้าน ถูกทำลายไปมาก ทำให้ในฤดูร้อนอากาศจะร้อนอบอ้าวมาก



รูป 3 ทางเข้าหมู่บ้านนาหูก

รูป 4 ศาลาข้อมูลข่าวสารประจำหมู่บ้านนาหูก

## 2.1.1 อาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	หมู่ที่ 2 บ้านสะลงงใน หมู่ที่ 3 บ้านสะลงงนอก
		อำเภอแม่ริม
ทิศใต้	ติดต่อกับ	บ้านหัวฝาย ตำบลห้วยทราย อำเภอแม่ริม
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ตำบลชี้เหล็ก อำเภอแม่ริม
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	หมู่ที่ 2 บ้านสะลงงใน อำเภอแม่ริม

## 2.1.2 สภาพทางเศรษฐกิจของชุมชน

ในภาวะเศรษฐกิจปัจจุบัน ประชากรส่วนใหญ่ของหมู่บ้าน ประกอบอาชีพรับจ้าง โดยเฉพาะวัยแรงงาน กลุ่มพ่อบ้านและกลุ่มสตรี ประมาณ 70 เปอร์เซ็นต์ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ที่ต้องออกไปประกอบอาชีพรับจ้างตามโรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ บริเวณชานเมืองเชียงใหม่ รองลงมาคือ อาชีพเกษตรกรรม ซึ่งนับว่าแตกต่างจากสภาพสังคมในอดีตที่ชาวบ้านแทบทุกหลังคาเรือนจะมีอาชีพทางเกษตรกรรมเป็นหลัก เช่น ทำนา ทำไร่ ทำสวน และประกอบการค้าขายเล็กน้อย นอกจากนี้ด้วยสภาพพื้นที่ที่เคยเหมาะกับการทำนาเพาะปลูก โดยมีความอุดมสมบูรณ์ทั้งในส่วนที่เป็นป่าไม้ และแม่น้ำลำธารต่าง ๆ เมื่อป่าไม้ถูกทำลายมากขึ้นทำให้แหล่งน้ำที่ใช้ในการเกษตรลดลง ประกอบกับพื้นที่ทำนาทำไร่ และพื้นที่ป่า ถูกแปรสภาพกลายเป็นพื้นที่อยู่อาศัย และทำสวนไม้ยืนต้น ทำให้อาชีพที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรลดลง รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนจึงอยู่ที่ประมาณ 3,000 - 6,000 บาท ต่อเดือน ประชากรส่วนใหญ่ของหมู่บ้านนาหีบประกอบอาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 46.69 ของประชากรทั้งหมด รองลงมาคือ อาชีพเกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ 18.34 มีนักเรียน / นักศึกษาร้อยละ 18.34 อาชีพพ่อบ้าน/แม่บ้านและ อาชีพค้าขายร้อยละ 2.62 อาชีพรับราชการ / รัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 1.08 ว่างานร้อยละ 0.92 และน้อยที่สุดคืออาชีพธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 0.31 ของประชากรทั้งหมดของหมู่บ้านตามลำดับ (รายงานประจำปี สถานีอนามัยสะลงง, 2547, หน้า 10)

## 2.1.3 ข้อมูลประชากร

บ้านนาหีบ หมู่ที่ 1 ตำบลสะลงง อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 190 ครัวเรือน มีประชากรทั้งหมด 658 คน แยกเป็นชาย 312 คน หญิง 346 คน โดยประชากรส่วนใหญ่ของหมู่บ้านจะมีอายุระหว่าง 40 – 44 ปี มากที่สุด มีจำนวน 65 คน (รายงานประจำปี สถานีอนามัยสะลงง, 2547, หน้า 11)

#### 2.1.4 การคมนาคม

หมู่บ้านนาหิ็ก ตั้งอยู่ห่างจาก สถานีอนามัยสะลงง 3 กิโลเมตร และห่างจากตัวอำเภอแม่ริม 12 กิโลเมตร มีรถโดยสารสายสันป่ายาง - กาดหลวง วิ่งผ่านทางแยกเข้าหมู่บ้านนาหิ็ก และทุกเช้า รถโดยสารจะมาแวะรับผู้โดยสารไปส่งในเมืองเวลาประมาณ 07.00 น. ถ้ามีธุระที่ต้องเดินทางไปในเมืองหรือออกจากหมู่บ้าน ชาวบ้านจะใช้รถส่วนตัว เช่น รถยนต์ รถมอเตอร์ไซด์ หรือจักรยาน สำหรับกลุ่มสตรีส่วนใหญ่ที่ไปใช้บริการที่สถานีอนามัยสะลงงจะใช้รถมอเตอร์ไซด์ หรือบางคนที่ใช้รถมอเตอร์ไซด์ไม่เป็น ก็จะให้คนที่รู้จักซึ่งอาจเป็นญาติหรือเพื่อนบ้านไปส่ง

#### 2.1.5 ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมและความเชื่อต่าง ๆ

ชาวบ้านทุกคนในหมู่บ้านนาหิ็ก นับถือศาสนาพุทธ มีขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมและความเชื่อในเรื่องต่าง ๆ ส่วนใหญ่คล้ายกับชาวล้านนาทั่วไป เช่น เทศกาลงานบุญตานกล้วยสลาก เทศกาลยี่เป็ง เทศกาลปีใหม่เมือง เป็นต้น ชุมชนบ้านนาหิ็กเป็นสังคมชนบทที่มีวิถีชีวิตเรียบง่าย ชาวบ้านรู้จักกัน เคารพนับถือ พึ่งพาอาศัยกันแบบเครือญาติ มีการรวมกลุ่มช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ทั้งงานบุญ เช่นงานขึ้นบ้านใหม่ งานแต่งงาน งานบวช หรือแม้กระทั่งในงานศพ โดยเฉพาะสตรีที่เป็นกลุ่มแม่บ้าน จะรวมตัวมาช่วยกันตั้งแต่ขึ้นตระเตรียมงานไปจนกว่างานจะเสร็จ มักจะมีการตั้งวงพูดคุยสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อมูลข่าวสารในเรื่องต่างๆ ระหว่างทำงานร่วมกันเช่น ทำอาหาร จัดดอกไม้ จัดสถานที่ หรือ ขณะที่เก็บกวาดล้างด้วยล้างจานด้วยกัน ทำให้การกระจายข่าวสารหรือบอกต่อข้อมูลต่างๆ เป็นไปได้อย่างทั่วถึงและรวดเร็ว ความเชื่อหรือธรรมเนียมที่ยึดถือปฏิบัติก็มักมาจากความคิดเห็นส่วนใหญ่ที่คนในสังคมกำหนดขึ้นและยึดถือปฏิบัติต่อๆ กันมา นอกจากนี้ชาวบ้านยังให้ความสำคัญกับผู้อาวุโส การเคารพเชื่อฟัง ช่วยเหลือดูแลผู้ที่สูงอายุ แม้ลักษณะของครอบครัวจะแยกกันอยู่เป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น แต่ก็ยังอยู่ในคุ่มบ้านเดียวกันกับพ่อแม่ ญาติพี่น้อง หรือมีการสร้างบ้านเรือนเพิ่มขึ้นมาในบริเวณใกล้เคียงกัน

#### 2.1.6 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน

ผู้สูงอายุและกลุ่มแม่บ้านในหมู่บ้าน ได้เล่าประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านนาหิ็กว่าเป็นหมู่บ้านที่เก่าแก่ มีประวัติยาวนานมาหลายชั่วอายุคน ไม่ทราบแน่ชัดว่ามีการเริ่มสร้างหมู่บ้านขึ้นเมื่อใด ทราบแต่เพียงว่า เมื่อประมาณร้อยกว่าปี หมู่บ้านนาหิ็กเดิมนั้นมีชื่อว่า บ้านนาเฮือ (นาเรือ) มีเรื่องเล่าต่อ ๆ กันมาว่าในช่วงเวลากลางคืนขึ้น 15 ค่ำ เดือน 9 (เดือนมิถุนายน) ของทุกปี ในฤดูการทำนา ชาวบ้านจะพบเห็นเรือทองคำโผล่ขึ้นมาจากท้องนาแล้วมุ่งหน้าไปทางพระพุทธรบาทสี่รอย ด้วยเหตุนี้ชาวบ้าน จึงต้องทำร่องน้ำจำลองไว้เพื่อให้เรือทองคำแล่นไปได้สะดวก ซึ่งหากไม่ทำเช่นนั้นเรือทองคำจะกลายเป็นหนุมมาทำลายต้นข้าวเสียหาย และจากตำนานดังกล่าวเมื่อถึง

เหตุการณ์ทำนา ชาวบ้านจะช่วยกันประดิษฐ์เรือจำลองยาวประมาณ 1 เมตรไว้ที่ฝึนนาของตนรวมทั้งทำ ร่องน้ำไว้ให้เรือทองคำแล่น และหลังจากเสร็จสิ้นเหตุการณ์เก็บเกี่ยว ก็จะมีการทำพิธีเซ่นไหว้โดยใช้ สุนัขสีแดงมาประกอบอาหารแทนกวางแดง เนื่องจากมีความเชื่อว่า เรือทองคำขอบกินกวางแดงเป็น อาหารนั่นเอง ต่อมาเมื่อพระรูดงคังซึ่งไม่ทราบว่ามีที่ใด ได้จารึกแสงบุญมาที่หมู่บ้านและได้ทราบ เรื่องเกี่ยวกับตำนานเรือทองคำดังกล่าว จึงแนะนำชาวบ้านในสมัยนั้นให้เปลี่ยนชื่อจากบ้านนาเรือเป็น นานาหึก (คำว่า หึก ในภาษาพื้นเมืองเหนือ แปลว่า ทรหด อดทน แข็งแรง ใหญ่โต) ชาวบ้านจึง เปลี่ยนชื่อหมู่บ้านตามคำแนะนำของพระรูดงคัง แล้วพระรูดงคังก็ได้เดินทางออกจากหมู่บ้านไป และ ก็ไม่มีผู้ใดได้พบเห็นเรือทองคำอีกเลยจนถึงปัจจุบัน ซึ่งชาวบ้านคิดว่าพระรูดงคังรูปนั้นได้นำเรือ ทองคำไปด้วย

#### 2.1.7 การปกครอง

บ้านนาหึกหมู่ที่ 1 เป็นหมู่บ้านที่มีการปกครองโดยผู้นำที่เป็นทางการคือ ผู้ใหญ่บ้าน และมีคณะกรรมการหมู่บ้าน ซึ่งเป็นผู้ช่วยเหลืองานของส่วนราชการมีหน้าที่ในการประสานงานและ ดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในชุมชนตลอดจนการเสนอเรื่องราวต่างๆ ที่เป็นปัญหา ให้กับทางราชการ โดยการประชุมปรึกษาหารือ วางแผนการทำกิจกรรมในหมู่บ้าน

สำหรับการประชุมในหมู่บ้าน จะมีขึ้นเดือนละ 1 ครั้งหลังจากที่ผู้ใหญ่บ้าน และ กรรมการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องไปประชุมประจำเดือนที่ว่าการอำเภอเสร็จแล้ว ก็จะกลับมาประชุม ลูกบ้าน ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นช่วงต้นเดือนระหว่างวันที่ 1 - 5 ของทุกเดือน ในการประชุมประจำ เดือนของหมู่บ้านจะกำหนดให้สมาชิกในแต่ละครัวเรือนอย่างน้อยครัวเรือนละ 1 คนเข้าร่วมประชุม ถ้าไม่มีใครในครัวเรือนไปเป็นตัวแทนก็ไม่มีใครบังคับ แต่ถ้ามีเรื่องหรือประเด็นอะไรที่สำคัญก็จะ ถือเสียงส่วนใหญ่ในที่ประชุมเป็นมติ คนที่ไม่มาจะต้องยอมรับ แต่หากเป็นเรื่องทั่วไปและต้องการ ให้รับทราบอย่างเร่งด่วนก็จะใช้เสียงตามสาย ประกาศให้ทราบก่อนวันประชุมประจำเดือน อาทิเช่น การประกาศให้ไปตรวจมะเร็งปากมดลูกที่อนามัย เป็นต้น

#### 2.1.8 วิถีชีวิตของกลุ่มสตรี

วิถีชีวิตของกลุ่มสตรี หรือกลุ่มแม่บ้านในหมู่บ้านนาหึกโดยทั่วไป จะเริ่มต้นนอนเวลา ประมาณ 04.00 – 05.00 น. เพื่อตื่นขึ้นมาก่อไฟและนึ่งข้าวไว้ ก่อนจะออกไปหาซื้ออาหารสดและ อาหารแห้งในตลาดที่อยู่ภายในหมู่บ้าน โดยที่สตรีบางคนเดินไป บางคนก็ขี่รถจักรยาน แต่บางคน ขี่รถมอเตอร์ไซด์ ระหว่างทางก็จะมีการทักทายพูดคุยกันไปตามเส้นทาง ซึ่งชาวบ้านแต่ละคนจะรู้จัก กันหมด แม่บ้านจะใช้เวลาในการจับจ่ายซื้อของที่ตลาดประมาณครึ่งชั่วโมง เมื่อกลับมาถึงบ้านก็จะ ลงมือทำอาหารและจัดเตรียมไว้ให้สมาชิกในครอบครัว โดยเฉพาะครอบครัวที่มีสมาชิกเป็นเด็ก

นักเรียนที่ต้องไปโรงเรียนในตอนเช้า ในขณะที่พ่อบ้านจะตื่นขึ้นมาดูแลสัตว์เลี้ยง เช่น ไก่ เป็ด หรือออกไปดูแลพืชผักสวนครัวที่ปลูกไว้ใกล้บ้าน บ้านที่มีเด็กวัยเรียน ซึ่งส่วนใหญ่จะเรียนหนังสือที่โรงเรียนในหมู่บ้าน เด็ก ๆ จะตื่นขึ้นมาเมื่ออาหารเสร็จเรียบร้อยแล้ว และพ่อบ้านก็จะกลับเข้าบ้านเพื่อรับประทานอาหารเช้าพร้อมกัน สำหรับบ้านที่สมาชิกในบ้านมีอาชีพรับจ้าง เป็นลูกจ้างในโรงงานอุตสาหกรรม ก็จะต้องตื่นขึ้นมาแต่เช้าเพื่อรับประทานอาหารเช้าเช่นกัน ในบางครั้งก็อาจไม่มีเวลาได้รับประทานอาหารเช้าเพราะต้องรีบไปทำงานให้ทันเวลา แต่ส่วนใหญ่ก็จะได้รับประทานอาหารก่อน เพราะจะมีรถรับจ้างมารับเพื่อออกไปทำงานที่โรงงานนอกหมู่บ้าน

หลังจากรับประทานอาหารเช้าเสร็จแล้ว แต่ละคนก็แยกย้ายกันไปทำตามหน้าที่ของตัวเอง ถ้าเป็นสตรีกลุ่มที่เป็นแม่บ้าน ก็จะเก็บกวาดเช็ดถู ทำความสะอาดบ้าน ซักผ้ารีดผ้า ซึ่งหลังจากทำงานบ้านเสร็จเรียบร้อยแล้ว แม่บ้านก็มักจะออกไปเที่ยวหาเพื่อนบ้าน รวมกลุ่มพูดคุยสนทนากัน กลุ่มที่นั่งพูดคุยกันอาจจะมีตั้งแต่ 2-3 คน ไปจนถึงกลุ่มใหญ่ 3-5 คน หัวข้อที่มักจะนำมาพูดคุยกันจะเป็นเรื่อง เกี่ยวกับความเป็นไปในชีวิตประจำวันทั่วไป หรือบอกเล่าประสบการณ์ที่ตนเองได้ไปเที่ยว หรือไปพบเห็นมาเล่าให้เพื่อนบ้านฟัง หรืออาจพูดคุยกันเกี่ยวกับประเด็นที่กำลังเป็นที่สนใจของคนในชุมชนร่วมกันเช่น การมีประกาศเสียงตามสายรณรงค์ให้ผู้หญิงไปตรวจมะเร็งปากมดลูก เป็นต้น หลังจากนั้นตอนเที่ยงก็จะกลับไปรับประทานอาหารที่บ้าน หรืออาจจะรวมกลุ่มรับประทานอาหารกลางวันด้วยกัน แต่ถ้าหากที่บ้านมีผู้สูงอายุหรือเด็กอยู่ ก็จะเตรียมอาหารให้ผู้สูงอายุหรือเด็กรับประทาน ในหมู่บ้านนี้จะมีกลุ่มสตรีที่เป็นสมาชิกกองทุนสตรีเพื่อสุขภาพขององค์การโพรเจกโฮฟแห่งประเทศไทย จำนวนประมาณ 28 คน ซึ่งถ้ามีกำหนดนัดประชุมประจำเดือน ก็จะไปประชุมกันที่ศาลาประชุมประจำหมู่บ้านเดือนละ 1 ครั้ง ใช้เวลาประชุมประมาณ 2 ชั่วโมง โดยไปรับฟังการถ่ายทอดความรู้เรื่องสุขภาพจากเจ้าหน้าที่ของโครงการฯ ซึ่งลักษณะการรวมกลุ่มกันก็จะมีการพูดคุยพบปะ และมีการออมทรัพย์ร่วมกัน บางคนก็มีการกู้ยืมเงินจากโพรเจกโฮฟ แห่งประเทศไทย ด้วย บางครอบครัวอาจมีผู้สูงอายุที่ต้องอยู่บ้าน โดยลำพัง หรือบางบ้านผู้สูงอายุต้องอยู่บ้านดูแลหลานเล็ก ๆ ซึ่งพ่อแม่ออกไปทำงานรับจ้างตามโรงงาน กลุ่มวัยรุ่นหนุ่มสาวส่วนใหญ่ก็มักจะออกไปเรียนหนังสือในตัวเมืองเชียงใหม่ บางคนก็ไปเข้าเรียนกลับโดยใช้รถมอเตอร์ไซด์ และบางคนก็ไปเช่าหอพักหรือพักอาศัยอยู่กับญาติพี่น้อง ในช่วงเวลากลางวันจึงไม่ค่อยพบคนในวัยหนุ่มสาวหรือวัยแรงงานเท่าใดนัก

ในเวลาบ่ายสามโมงเย็น กลุ่มสตรีแม่บ้านก็จะเริ่มไปตลาด เพื่อซื้อหาอาหารมาเตรียมทำอาหารเย็นสำหรับครอบครัว และเมื่อเด็ก ๆ กลับจากโรงเรียน พ่อบ้านกลับมาจากการทำงานรับจ้างหรือเลิกจากงานในเรือสวนไร่นา ก็จะเป็นเวลาที่ทุกคนอยู่พร้อมหน้าและรับประทานอาหารเช้าร่วมกัน นอกจากนี้ในแต่ละเดือนอาจจะมีเทศกาล งานประเพณีต่าง ๆ ของหมู่บ้านเข้ามาเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตประจำวันตามปกติของคนในชุมชน บางงานอาจจะต้องมีการหยุดงานกันทั้งหมู่บ้านเพื่อทำ



กิจกรรมร่วมกันตามวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามต่างๆ เช่น งานบวช งานแต่งงาน และงานศพ เป็นต้น

## 2.2 หมู่บ้านสะลงโน

หมู่บ้านสะลงโน ตั้งอยู่ที่หมู่ 2 ตำบลสะลงโน อำเภอแม่อริม จังหวัดเชียงใหม่ บ้านสะลงโน เป็นหมู่บ้านชนบทมีลักษณะพื้นที่เป็นที่ราบ แวดล้อมไปด้วยภูเขา มีพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ไปในการเกษตรกรรมและมีลักษณะภูมิอากาศ คล้ายคลึงกับบ้านนาหูก



รูป 5 ทางเข้าหมู่บ้านสะลงโน

### 2.2.1 อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ	ติดต่อ	บ้านแม่กะเปียง	เมืองกะ	ห้วยส้มสุข	บ้านกาตฮาว
					บ้านพระบาทสี่รอย อำเภอมะริม
ทิศใต้	ติดต่อ	ตำบลแม่แรม			อำเภอมะริม
ทิศตะวันออก	ติดต่อ	บ้านสะลงนอก			บ้านนาทีก อำเภอมะริม
ทิศตะวันตก	ติดต่อ	ตำบลสะเมิงเหนือ			อำเภอสะเมิง

### 2.2.2 สภาพทางเศรษฐกิจของชุมชน

ในภาวะเศรษฐกิจปัจจุบัน ประชากรส่วนใหญ่ของหมู่บ้าน ประกอบ อาชีพรับจ้าง โดยเฉพาะวัยแรงงาน กลุ่มพ่อบ้านและกลุ่มสตรี รองลงมาคือ อาชีพเกษตรกรรม และประกอบการค้าขายเล็กน้อย สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าสงวน รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนจึงอยู่ที่ประมาณ 3,000 - 6,000 บาทต่อเดือน ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง คือ ร้อยละ 52.64 รองลงมาคือ อาชีพเกษตรกรรม ร้อยละ 14.98 อาชีพนักเรียน/นักศึกษา ร้อยละ 14.37 ว่างานร้อยละ 9.07 อาชีพเกี่ยวกับการปกครอง ร้อยละ 4.99 อาชีพรับราชการ ร้อยละและอาชีพค้าขายน้อยที่สุดคือ ร้อยละ 1.22 (รายงานประจำปี สถานีอนามัยสะลง, 2547, หน้า 12) ส่วนใหญ่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง แต่ไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง ในหมู่บ้านจะมีแม่น้ำสะลงไหลผ่านตลอดปี มีการปลูกข้าวปีละ 2 ครั้ง ปลูกถั่วเหลือง ปลูกถั่วลิสง และยาสูบปีละ 1 ครั้ง โดยมีกองทุนหมู่บ้านเป็นผู้ให้การสนับสนุนงบประมาณในการประกอบอาชีพเพื่อส่งเสริมรายได้ของสมาชิกแต่ละกลุ่มภายในหมู่บ้านตามความเหมาะสม

### 2.2.3 ข้อมูลประชากร

บ้านสะลงใน หมู่ที่ 2 ตำบลสะลง อำเภอมะริม จังหวัดเชียงใหม่ มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 202 ครัวเรือน มีประชากรทั้งหมด 725 คน แยกเป็นชาย 355 คน หญิง 370 คน โดยประชากรส่วนใหญ่ของหมู่บ้านจะมีอายุระหว่าง 40 - 44 ปี มากที่สุด คือ จำนวน 78 คน (รายงานประจำปี สถานีอนามัยสะลง, 2547, หน้า 11)

### 2.2.4 การคมนาคม

หมู่บ้านสะลงใน ตั้งอยู่ที่หมู่ 2 ตำบลสะลง อำเภอมะริม จังหวัดเชียงใหม่ อยู่ห่างจาก สถานีอนามัยสะลง 2 กิโลเมตร ละห่างจากตัวอำเภอมะริม 12 กิโลเมตร มีรถโดยสารสายสันป่ายาง-กาตหลวง วิ่งรับส่งผู้โดยสาร เพื่อไปในเมือง วันละ 1 เที่ยว เวลาประมาณ 7 โมงเช้า และจะกลับมาอีกครั้งเมื่อมีผู้โดยสารกลับเข้ามาส่งในหมู่บ้าน หากไม่มีผู้โดยสารก็จะไม่แวะ

เข้าหมู่บ้าน ถ้าไม่มีรถโดยสารและต้องการเดินทางไปในเมืองหรือออกจากหมู่บ้านต้องใช้พาหนะส่วนตัว เช่น รถยนต์ รถมอเตอร์ไซด์ หรือรถจักรยาน

### 2.2.5 ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมและความเชื่อต่าง ๆ

ชาวบ้านทุกคนที่อาศัยอยู่ที่หมู่บ้านสะลงใน นับถือศาสนาพุทธ มีวิถีชีวิตแบบชาวบ้านชนบท มีความเชื่อถือขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมที่สืบทอดมาตั้งแต่บรรพบุรุษ เช่น ประเพณีการเข้าพรรษา ออกพรรษา เทศกาลงานบุญตานก้วยสลาก เทศกาลเดือนยี่เป็ง เทศกาลปี๋ใหม่เมือง เป็นต้น โดยและอาศัยวัดเป็นศูนย์รวมจิตใจและประกอบพิธีทางศาสนา หมู่บ้านสะลงในเป็นสังคมชนบทที่มีวิถีชีวิตเรียบง่าย ชาวบ้านรู้จักกัน เคารพนับถือ ฟังพาอาศัยกันแบบเครือญาติ มีการรวมกลุ่มช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ทั้งงานบุญเช่น งานขึ้นบ้านใหม่ งานแต่งงาน งานบวช หรือแม้กระทั่งในงานศพ โดยเฉพาะสตรีที่เป็นกลุ่มแม่บ้าน จะรวมตัวมาช่วยกันตั้งแต่ขึ้นเตรียมงานไปจนถึงงานเสร็จเรียบร้อย และมักจะมีการตั้งวงพูดคุยสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อมูลข่าวสารบ้านเมืองและในเรื่องต่าง ๆ ระหว่างทำงานร่วมกันเช่น ทำอาหาร จัดดอกไม้ จัดสถานที่ หรือ ขณะที่เก็บกวาดทำความสะอาด และล้างถ้วยล้างจานด้วยกัน ทำให้การกระจายข่าวสารหรือการบอกต่อข้อมูลต่างๆ เป็นไปได้อย่างทั่วถึงและรวดเร็ว สำหรับความเชื่อหรือธรรมเนียมที่ยึดถือปฏิบัติในหมู่บ้าน มาจากความคิดเห็นส่วนใหญ่ของภูมิปัญญาชาวบ้านที่คนในชุมชนและสังคมกำหนดขึ้นและยึดถือปฏิบัติต่อๆ กันมา นอกจากนี้ชาวบ้านยังให้ความสำคัญกับผู้อาวุโส การเคารพเชื่อฟัง ช่วยเหลือดูแลผู้ที่สูงอายุ แม้ลักษณะของครอบครัวจะแยกกันอยู่เป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น แต่มักจะอยู่ในหมู่บ้านเดียวกันกับพ่อแม่ ญาติพี่น้อง จึงมีการสร้างบ้านเรือนเพิ่มขึ้นมาในบริเวณใกล้เคียงกัน

### 2.2.6 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน

บ้านสะลงในตั้งมาแต่เดิมมากกว่า 300 ปี เป็นชื่อที่เรียกตามลำน้ำห้วยสะลง ซึ่งไหลจากป่ามาลงหมู่บ้าน โดยมีสะพานเป็นตัวแบ่งเขตหมู่บ้านสะลงในและสะลงนอกซึ่ง ถ้าอยู่ในป่าจะเรียกว่าบ้านสะลงใน ถ้าอยู่นอกป่าจะเรียกว่าบ้านสะลงนอก เหนือสุดจะติดกับวัด ด้านหลังวัดจะติดกับป่า ซึ่งเป็นเขตติดต่อกับอำเภอสะเมิง การเดินทางเข้า-ออกหมู่บ้าน แต่ก่อนจะใช้วิธีการเดินด้วยเท้า มีระยะทาง 6 กิโลเมตรจึงจะถึงถนนใหญ่ แต่ในปัจจุบันจะมีรถโดยสารประจำทางวิ่งสายสันป่ายาง (สีเหลือง) มารับและมาส่ง ซึ่งมีได้ประมาณ 10 กว่าปี ในหมู่บ้านจะไม่มีโรงเรียนเพราะได้ปิดและไปรวมกับ โรงเรียนบ้านสะลงนอก หมู่ที่ 3 ตำบลสะลง อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นโรงเรียนขยายโอกาสถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ถ้าต้องการเรียนต่อถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ต้องไปเรียนต่อที่โรงเรียนสันป่ายาง หรือโรงเรียนแมริมวิทยาคม อาชีพส่วนใหญ่ประชาชน

ประกอบอาชีพเกษตร และอาชีพรับจ้างในโรงงานเหมืองผา อำเภอสันทราย น้ำดื่มน้ำใช้ส่วนใหญ่ จะดื่มจากบ่อน้ำ และใช้น้ำจากประปาหมู่บ้าน

### 2.2.7 การปกครอง

บ้านสะลงในหมู่ที่ 2 มีผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้นำการปกครองและดูแลความสงบเรียบร้อย ภายในหมู่บ้าน และมีคณะกรรมการของหมู่บ้าน ซึ่งเป็นผู้ช่วยเหลืองานของส่วนราชการโดยมีหน้าที่ ให้ความร่วมมือกับส่วนราชการในการประสานงานและดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชุมชน ตลอดจนการเสนอเรื่องราวต่าง ๆ ที่เป็นปัญหา ของหมู่บ้านให้กับทางราชการได้รับทราบ โดยการ ประชุมปรึกษาหารือ วางแผนการทำกิจกรรมในหมู่บ้านอย่างสม่ำเสมอ

สำหรับการประชุมในหมู่บ้าน จะมีขึ้นเดือนละประมาณ 1-2 ครั้ง โดยหลังจากที่ ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน และกรรมการของหมู่บ้านที่เกี่ยวข้องไปประชุมประจำเดือนที่ว่า การ อำเภอเสร็จแล้ว ก็จะกลับมาประชุมทำความเข้าใจกับลูกบ้าน ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นช่วงต้นเดือนของ ทุกเดือน ในการประชุมประจำเดือนของหมู่บ้านจะกำหนดให้สมาชิกในแต่ละครัวเรือนอย่างน้อยครัว เรือนละ 1 คนต้องเข้าร่วมการประชุม ถ้าไม่มีใครในครัวเรือนไปเป็นตัวแทนก็ไม่มีใครบังคับ แต่ ถ้ามีเรื่องหรือประเด็นอะไรที่สำคัญก็จะถือเสียงส่วนใหญ่ในที่ประชุมเป็นมติ คนที่ไม่มาก็จะต้องยอม รับเสียงส่วนใหญ่หรือมติที่ประชุมในการประชุมครั้งนั้นด้วย แต่หากเป็นเรื่องที่ต้องการให้รับทราบ อย่างเร่งด่วนก็จะใช้เสียงตามสายจากหอกระจายข่าว ประกาศให้ทราบก่อนวันประชุมประจำเดือน จากบ้านผู้ใหญ่บ้าน อาทิเช่น การประกาศให้ไปตรวจมะเร็งปากมดลูกที่สถานีอนามัยช่วงที่มี การรณรงค์ เป็นต้น

### 2.2.8 วิถีชีวิตของกลุ่มสตรี

วิถีชีวิตของกลุ่มสตรี หรือกลุ่มแม่บ้านในหมู่บ้านสะลงใน โดยทั่วไป จะเริ่มต้น ตั้งแต่ตอนเช้าตรู่หรือประมาณเวลา 04.00 - 05.00 น. โดยเฉพาะกลุ่มแม่ค้าที่ค้าขายจะต้องตื่นขึ้นมา เตรียมข้าวของ เพื่อจะขายในตอนเช้าๆ รวมทั้งกลุ่มแม่บ้านจะตื่นนอนขึ้นมาก่อไฟและนึ่งข้าวเหนียว เตรียมไว้ก่อน หลังจากนั้นก็จะออกไปตลาดภายในหมู่บ้าน เพื่อหาซื้ออาหารสดและอาหารแห้ง สตรี บางคนจะเดินไปตลาดภายในหมู่บ้าน เพราะอยู่ห่างจากบ้านไม่ไกลนัก บางคนก็ขี่รถจักรยาน หรือ ขี่รถมอเตอร์ไซด์ไป ระหว่างทางก็จะมีรถตกทายพุดคุยกันไปด้วย ซึ่งชาวบ้านแต่ละคนจะรู้จัก กันหมด เมื่อถึงที่ตลาดแม่บ้านจะใช้เวลาในการจับจ่ายซื้อของที่ตลาดประมาณครึ่งชั่วโมง เมื่อกลับ มาถึงบ้านก็จะลงมือทำอาหารและจัดเตรียมไว้ให้สมาชิกในครอบครัว โดยเฉพาะครอบครัวที่มี สมาชิกเป็นเด็กนักเรียนที่ต้องไปโรงเรียนในตอนเช้า ในขณะที่พ่อบ้านจะตื่นขึ้นมาดูแลความ เรียบร้อยภายในบริเวณบ้าน บางคนก็ช่วยแม่บ้านทำอาหารเช้า แต่ถ้าบ้านไหนมีสัตว์เลี้ยงก็จะไปดูแล

สัตว์เลี้ยง เช่น ไก่ เป็ด หรือออกไปดูแลพืชผักสวนครัวที่ปลูกไว้ใกล้บ้าน บ้านที่มีเด็กวัยเรียน ซึ่งส่วนใหญ่จะเรียนหนังสือที่โรงเรียนในหมู่บ้าน เด็ก ๆ จะตื่นขึ้นมาเตรียมตัวไปโรงเรียน โดยมีแม่บ้านคอยเตรียมอาหารไว้ให้เรียบร้อยแล้ว และสมาชิกในครอบครัวจะรับประทานอาหารเช้าพร้อมกัน สำหรับบ้านที่สมาชิกในบ้านมีอาชีพรับจ้างเป็นลูกจ้างในโรงงานอุตสาหกรรม จะต้องตื่นขึ้นมาแต่เช้าเพื่อรับประทานอาหารเช้าร่วมกัน ในบางครั้งก็อาจไม่ทันรับประทานอาหารเช้า เพราะต้องรีบไปทำงานให้ทันเวลาเช้างาน แต่ส่วนใหญ่ก็จะรับประทานอาหารเช้าก่อน เพราะจะมีรถรับจ้างมารับเพื่อออกไปทำงานนอกหมู่บ้าน สำหรับสตรีบางคนถ้าไม่ไปทำงานนอกหมู่บ้านก็จะรับจ้างทั่วไปเป็นรายวันภายในหมู่บ้าน เช่น รับจ้างเก็บถั่วเหลือง รับจ้างเก็บยาสูบ เป็นต้น แต่ถ้าไม่รับเงินค่าจ้างรายวันจะเป็นการลงแขก และหมุนเวียนช่วยเหลือกันจนกว่างานจะเสร็จ

วิถีชีวิตของผู้คนหลังจากรับประทานอาหารเช้าเสร็จแล้ว แต่ละคนก็จะแยกย้ายกันไปทำหน้าที่ของตัวเอง พ่อบ้านก็จะออกไปทำงานรับจ้าง หรือไปทำไร่ ทำสวนของตัวเอง ถ้าเป็นกลุ่มสตรีที่เป็นแม่บ้าน ก็จะทำงานบ้านโดยเก็บกวาดเช็ดถู ทำความสะอาดบ้าน ซักผ้ารีดผ้า ซึ่งหลังจากทำงานบ้านเสร็จเรียบร้อยแล้ว แม่บ้านก็มักจะออกไปเที่ยวหาเพื่อนบ้าน รวมกลุ่มพูดคุยสนทนากัน กลุ่มที่นั่งพูดคุยกันอาจจะมีตั้งแต่ 2-3 คน ไปจนถึงกลุ่มใหญ่ 3-5 คน หัวข้อที่มักจะนำมาพูดคุยกันจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับความเป็นไปในชีวิตประจำวันทั่วไป หรือบอกเล่าประสบการณ์ที่ตนเองได้ไปเที่ยว หรือไปพบเห็นมาเล่าให้เพื่อนบ้านฟัง หรืออาจพูดคุยกันเกี่ยวกับ ประเด็นที่กำลังเป็นที่สนใจของคนในชุมชนร่วมกันเช่น การมีประกาศเสียงตามสายรณรงค์ให้ผู้หญิงไปตรวจมะเร็งปากมดลูก เป็นต้น หลังจากนั้นตอนเที่ยงก็จะกลับไปทานข้าวที่บ้าน หรืออาจจะรวมกลุ่มกินข้าวกลางวันด้วยกัน แต่ถ้าหากที่บ้านมีผู้สูงอายุหรือเด็กอยู่ก็จะเตรียมอาหารให้ผู้สูงอายุหรือเด็กรับประทาน ในหมู่บ้านนี้จะมีกลุ่มสตรีที่เป็นสมาชิกกองทุนสตรี เพื่อสุขภาพขององค์การโปรเจกโฮพแห่งประเทศไทย ซึ่งถ้ามีกำหนดนัดประชุมประจำเดือน ก็จะไปประชุมกันที่ศาลาประชุมประจำหมู่บ้าน เดือนละ 1 ครั้ง ใช้เวลาประชุมประมาณ 2 ชั่วโมง โดยไปปรับฟังการถ่ายทอดความรู้เรื่องสุขภาพจากเจ้าหน้าที่ของโครงการฯ ซึ่งลักษณะการรวมกลุ่มกันก็จะมีการพูดคุยพบปะ และมีการออมทรัพย์ร่วมกัน บางคนก็มีการกู้ยืมเงินจากโปรเจกโฮพ แห่งประเทศไทยด้วย บางครอบครัวอาจมีผู้สูงอายุที่ต้องอยู่บ้านโดยลำพัง หรือบางบ้านผู้สูงอายุต้องอยู่บ้านดูแลหลานเล็กๆ ซึ่งพ่อแม่ออกไปทำงานรับจ้างตามโรงงาน กลุ่มวัยรุ่นหนุ่มสาวส่วนใหญ่ก็มักจะออกไปเรียนหนังสือในตัวเมืองเชียงใหม่ บางคนก็ไปเข้าเรียนกลับโดยใช้รถมอเตอร์ไซด์ และบางคนก็ไปเช่าหอพักหรือพักอาศัยอยู่กับญาติพี่น้อง ดังนั้นในช่วงเวลากลางวันจึงไม่ค่อยพบคนในวัยหนุ่มสาวหรือวัยแรงงานเท่าใดนัก

ในเวลาบ่ายสามโมงเย็น กลุ่มสตรีแม่บ้านก็จะเริ่มไปตลาดเพื่อซื้อหาอาหารมาเตรียมทำอาหารเย็นสำหรับครอบครัว และเมื่อเด็ก ๆ กลับจากโรงเรียน พ่อบ้านกลับมาจากการทำงานรับจ้างหรือเลิกจากการทำไร่ ทำสวน ก็จะเป็นเวลาที่ทุกคนอยู่พร้อมหน้าและรับประทาน

อาหารเย็นร่วมกันพูดคุยกัน นอกจากนี้ในแต่ละเดือนอาจจะมีเทศกาล งานประเพณีต่างๆ ของหมู่บ้านเข้ามาเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตประจำวันตามปกติของคนในชุมชน บางงานอาจจะต้องมีการหยุดงานกันทั้งหมู่บ้าน เพื่อทำกิจกรรมร่วมกันตามวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามต่างๆ ที่สืบทอดกันมา ชั่วลูกชั่วหลาน ตามภูมิปัญญาชาวบ้านและภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น งานขึ้นบ้านใหม่ งานบวช งานแต่งงาน งานทอดผ้าป่างานทอดกฐิน เป็นต้น

## ส่วนที่ 2 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มสตรีที่มารับการตรวจมะเร็งปากมดลูกและกลุ่มที่ไม่มารับการตรวจมะเร็งปากมดลูก

### 2.1 กลุ่มสตรีที่มารับการตรวจมะเร็งปากมดลูก

ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มที่ไปรับบริการ การตรวจมะเร็งปากมดลูก แบ่งออกเป็น 3 ประเด็น คือ ลักษณะประชากร การตรวจมะเร็งปากมดลูก และการคุมกำเนิด ดังนี้

ลักษณะประชากร : กลุ่มตัวอย่าง มีอายุเฉลี่ย 46 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ทุกคนนับถือศาสนาพุทธ สถานภาพสมรสคู่ โดยเฉลี่ยแล้วกลุ่มสตรีจะแต่งงานเมื่ออายุประมาณ 20 ปี และส่วนใหญ่แต่งงานจำนวน 1 ครั้ง และมีบุตรครบครัวละ 2 คน ลักษณะครอบครัวส่วนใหญ่เป็นครอบครัวเดี่ยว ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและรองลงมา คือ อาชีพรับจ้าง รายได้เฉลี่ยของครอบครัวประมาณ 5,812 บาทต่อเดือน รายได้เฉลี่ยต่อบุคคลของสตรีประมาณ 2,781 บาทต่อเดือน (ภาคผนวก ข)

การตรวจมะเร็งปากมดลูก : กลุ่มตัวอย่าง 9 คน ที่เสียค่าเดินทางประมาณ 46 บาทต่อครั้ง ถ้าไปตรวจมะเร็งปากมดลูกที่โรงพยาบาลนครพิงค์ ส่วนอีก 7 คน ไม่เสียค่าใช้จ่ายในการเดินทาง เพราะไปตรวจมะเร็งปากมดลูกที่สถานีอนามัยสะलग โดยขี่รถมอเตอร์ไซด์ไป หรืออาศัยซ้อนท้ายรถมอเตอร์ไซด์กลุ่มเพื่อนสตรีด้วยกันไป ค่าใช้จ่ายในการตรวจมะเร็งปากมดลูกนั้นมีสตรี 10 คน เสียค่าใช้จ่ายในการตรวจมะเร็งปากมดลูกเฉลี่ย 50 บาทต่อครั้งที่โรงพยาบาลหรือสถานีอนามัย ส่วนที่เหลือไม่เสียค่าใช้จ่าย เนื่องจากเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน และสตรีส่วนใหญ่มักจะไปตรวจมะเร็งปากมดลูกปีละ 1 ครั้ง การตรวจครั้งล่าสุดของสตรี จำนวน 4 คน อยู่ในช่วงเดือนมกราคม ปี พ.ศ. 2548 นอกจากนั้นส่วนใหญ่ จะตรวจครั้งสุดท้ายในปี พ.ศ. 2547 สถานบริการที่สตรีส่วนใหญ่ไปตรวจมะเร็งปากมดลูก คือ สถานีอนามัยสะलग (10 คน) รองลงมาคือ ที่รพ.นครพิงค์ (3 คน) รพ.มหาราช (2 คน) และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่(1 คน) ตามลำดับ (ภาคผนวก ข)

การคุมกำเนิด : กลุ่มตัวอย่างมีบุตรเฉลี่ยครอบครัวละ 2 คน เคยมีประสบการณ์การแท้งบุตร 4 คน จำนวนครั้งของการแท้งบุตรที่มากที่สุดคือ 3 ครั้ง/คน ส่วนใหญ่คุมกำเนิดโดยวิธีทำหมัน 7 คน สตรีจำนวน 3 คน ไม่ได้คุมกำเนิดเพราะไม่มีประจำเดือนแล้ว นอกจากนั้นใช้ถุงยางอนามัย 2 คน กินยาคุมกำเนิด 2 คน ฉีดยาคุมกำเนิด 1 คนและเป็นโสด 1 คน (ภาคผนวก ข)

## 2.2 กลุ่มสตรีที่ไม่มารับการตรวจมะเร็งปากมดลูก

ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มที่ไม่มารับการตรวจมะเร็งปากมดลูก แบ่งออกเป็น 2 ประเด็น คือ ลักษณะประชากร และการคุมกำเนิด ดังนี้

ลักษณะประชากร : กลุ่มตัวอย่าง มีอายุเฉลี่ย 45 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ทุกคนนับถือศาสนาพุทธ สถานภาพสมรสคู่ โดยเฉลี่ยแล้วกลุ่มสตรีจะแต่งงานเมื่ออายุประมาณ 19 ปี และส่วนใหญ่แต่งงานจำนวน 1 ครั้ง กลุ่มตัวอย่างมีลักษณะครอบครัวเป็นครอบครัวเดี่ยวและครอบครัวขยายจำนวน 8 คนเท่ากัน ประกอบอาชีพรับจ้างและอาชีพเกษตรกรรมจำนวน 6 คนเท่ากัน นอกจากนี้มีอาชีพค้าขายจำนวน 1 คน อาชีพแม่บ้านจำนวน 1 คน รายได้เฉลี่ยของครอบครัวประมาณ 5,469 บาทต่อเดือน รายได้เฉลี่ยต่อบุคคลของสตรีประมาณ 2,580 บาทต่อเดือน (ภาคผนวก ก)

การคุมกำเนิด : กลุ่มตัวอย่างมีบุตรเฉลี่ยครอบครัวละ 2 คน ส่วนใหญ่ไม่เคยแท้งบุตร เคยมีประสบการณ์การแท้งบุตรเพียง 3 คน สตรีจำนวน 9 คนไม่ได้คุมกำเนิด ในจำนวนนี้มี 4 คนที่ไม่ได้คุมกำเนิด เพราะไม่มีประจำเดือนแล้ว นอกจากนั้นก็คุมกำเนิดโดยวิธีกินยาคุมกำเนิด 5 คน และฉีดยาคุมกำเนิด 2 คน (ภาคผนวก ค)

## ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของการมาหรือไม่มารับการตรวจมะเร็งปากมดลูกของกลุ่มตัวอย่าง

แนวคำถามที่ใช้ในการสนทนากลุ่มประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ด้านความเข้าใจเกี่ยวกับมะเร็งปากมดลูก ด้านสถานการณ์ในสังคม และ ด้านนโยบายการรณรงค์การตรวจมะเร็งปากมดลูกและบริการของรัฐ

### 3.1 กลุ่มสตรีที่มารับการตรวจมะเร็งปากมดลูก

การสนทนากลุ่มในกลุ่มสตรี ที่มารับการตรวจมะเร็งปากมดลูก 2 กลุ่มๆ ละ 8 คน ได้ผล ดังนี้

## ด้านที่ 1. ความเข้าใจ เกี่ยวกับมะเร็งปากมดลูก

กลุ่มสตรีที่ไปรับการตรวจมะเร็งปากมดลูก มีความเข้าใจเกี่ยวกับโรคมะเร็งในกลุ่มสตรี ความหมาย สาเหตุ อาการ โอกาสเสี่ยง การป้องกัน การเตรียมตัวก่อนตรวจและประโยชน์ที่จะได้รับ จากการตรวจมะเร็งปากมดลูก โดยมีความรู้ในเชิงวิชาการที่ถูกต้องในบางส่วน แต่ยังไม่ครอบคลุม ทั้งหมด ดังเช่น ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคมะเร็งที่มักจะเป็นในสตรี ส่วนใหญ่จะรู้จักชื่อโรครอยู่ 2 ชนิด คือ มะเร็งปากมดลูก และ มะเร็งเต้านม ตามความคิดของสตรีในกลุ่มสนทนา :

“ มะเร็งเต้านมจะเป็นกับหมู่มแม่หญิงเฮานักนี้หนา น่าจะเป็นมะเร็งปากมดลูกนั่นนะกะเนอะ ”  
(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

“ โรคมะเร็งจะเป็นกับแม่หญิงเฮาที่เป็นมะเร็งก็มีมะเร็งปากมดลูกกับ มะเร็งเต้านม มีสองอย่าง เอี้ยะ ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 11)

“ โรคมะเร็งเต้านมจะเป็นกับหมู่มแม่หญิงเฮาก่า...เจ้าก็คว่ามีมะเร็งปากมดลูก กับมะเร็งเต้านมนะเจ้า ”  
(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

ผลการศึกษาถึงความหมายของมะเร็งปากมดลูกจากการสนทนากลุ่ม กลุ่มสตรีได้ให้ความคิดเห็นว่ามะเร็งปากมดลูกเป็นโรคที่ร้ายแรง และเป็นอันตราย เป็นโรคที่รักษาไม่ได้ เหมือนกับโรคมะเร็งทั่วไป เช่น มะเร็งลำไส้ แต่ก็ยังมีบางคนมีความคิดเห็นว่ามะเร็งปากมดลูกอาจจะรักษาให้หายได้ ถ้าไปรับการตรวจมะเร็งปากมดลูกและพบมะเร็งปากมดลูกในระยะเริ่มแรก หรือหากได้รับการตรวจสม่ำเสมอทุกปีและตรวจพบในระยะเริ่มแรก :

“ โรคมะเร็งปากมดลูกเป็นโรคที่ร้ายแรงเอี้ยะหนาเจ้า เป็นโรคที่รักษาหาย ก้อก็คิดในใจว่า มันเป็นโรคที่รักษาหายเจ้า เวลาถ้าเป็นมะเร็งปากมดลูกไปแล้ว ก็กั้วต่ายพองเอี้ยะน้อ ”  
(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 12)

“ เจ้าก็คิดว่าในความคิดเห็นของตัวเก่ามะเร็งปากมดลูก เหมือนมะเร็งทั่วไป มะเร็งลำไส้ มะเร็งอะหยังนี้เนอะ เต้เป็น...แล้วบ่หายนะกะ...เจ้าก็เลยก็คว่าจะอี่...เจ้า เต้แต่ถ้าเป็นมะเร็งปากมดลูก ถ้าปี่นึ่ง เฮาไปกวดปะก่อนอี่แล้วรักษาอ้ออาจจะหายอยู่กะเจ้า ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 12)



“ มะเร็งปากมดลูกถือเป็นอันตรายต่อเธอ ที่จริงมะเร็งปากมดลูกระยะที่ 1 นี้ รักษาหายอยู่  
 แม่นก่อนอาจัน ถ้าเธอสู้ตัว ถ้าเธอปฏิบัติตามที่หมอนัดเธอไปเอ๊ย เธอหมั้น ไปตรวจสม่ำเสมอเอ๊ย  
 หายกะ ” ( ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9 )

สำหรับความเข้าใจเกี่ยวกับสาเหตุของมะเร็งปากมดลูก กลุ่มสตรีได้สนทนาถึงสาเหตุ  
 ไว้หลายประการแต่มีสองลักษณะที่มีผู้เอ่ยถึงมากที่สุดคือ การมีเพศสัมพันธ์โดยรวมว่าหากสามี  
 ไม่รักษาความสะอาดก็เป็นสาเหตุของมะเร็งปากมดลูกได้ และมีความคิดเห็นว่าโรคนี้อาจจะไม่เกิดขึ้นกับ  
 สตรีโสด แต่ก็ยังมีบางคนมีความคิดเห็นว่า สตรีโสดก็มีโอกาสเป็นมะเร็งปากมดลูกได้ และเกิดจาก  
 ความสกปรกของผู้หญิงเอง :

“ ก่อก็คิดว่าเธอเป็นแม่หญิง แล้วเธอนอนกับแฟนเธอ เต็มก็เย็บหือเป็นจากตีสามีเพศสัมพันธ์  
 กับแฟนเธอ แล้วแฟนเธอรักษาความสะอาด... ถ้าคนตีบมีแฟนเป็นคบเป็นงะเนอะมะเร็งปากมดลูก  
 นี้หนา ” ( ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4 )

“ เกิดจากความสกปรก ของแฟนเธอ ถ้าเป็นบ่รักษาความสะอาดนี้หนา เวลาเธอนอนด้วย  
 กันก่อนเย็บหือเธอเป็นมะเร็งปากมดลูกได้หนา... ” ( ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6 )

“ กำนรักษาความสะอาดของแม้อยู่โดยเอ๊ยเจ้า... จากความสกปรก ถ้าเธอรักษาความสะอาด  
 ตัวเธอ อย่างกางเกงในหยั่งอี่ต้องสะอาด ต้องรักษาความสะอาดอันอื่นโดยเจ้า ” ( ผู้ให้ข้อมูล  
 คนที่ 1 )

แต่มีบางคนก็ไม่ทราบสาเหตุของมะเร็งปากมดลูกเกิดจากอะไร เพราะบางคนที่เป็นโสด  
 ก็ป่วยเป็นมะเร็งปากมดลูกได้เช่นกัน:

“ ถ้าอู้ถึงมะเร็งปากมดลูกนี้หนาเธอกับอู้ว่าเกิดจากอะหยั่งหงะ บางคนก็เป็นสาวดีไปนอน  
 โสภบาลป่วยเป็นมะเร็งปากมดลูกนี้หนา ” ( ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3 )

และมีบางคนมีความคิดเห็นว่าสาเหตุของมะเร็งปากมดลูกเกิดจากการที่ผู้หญิงมีตกขาวจำนวนมาก :

“ เป็นประจำเดือนขาวนักๆนี้น่าจะมีส่วนเนาะ ก็ว่ามันเป็นสาเหตุอยู่เง้เจ้า ” ( ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 13 )

โอกาสเสี่ยงต่อการเป็นมะเร็งปากมดลูก ส่วนใหญ่ผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นว่าผู้หญิงมีมดลูกจึงทำให้มีโอกาสเสี่ยงต่อการเป็นมะเร็งปากมดลูกและมีบางคนมีความคิดเห็นว่าผู้หญิงที่แต่งงานแล้วมีโอกาสเสี่ยงต่อการเป็นมะเร็งปากมดลูก เพราะมีโอกาสติดเชื้อจากการมีเพศสัมพันธ์กับสามี แต่ก็มิบางคนมีความคิดเห็นว่าผู้หญิงทุกคนมีความเสี่ยงต่อการเป็นมะเร็งปากมดลูก ถึงแม้ว่าเป็นโสดและไม่เคยมีเพศสัมพันธ์ก็ตาม และมีบางคนมีความคิดเห็นว่าอาหารที่ปนเปื้อนก็ทำให้มีโอกาสเสี่ยงต่อการเป็นมะเร็งปากมดลูกได้ :

“ ก็คิดว่าหนูเฮาแม่ญี่หน่า มีโอกาสดีจะเป็นมะเร็งปากมดลูกเพราะว่าเฮามีมดลูกนะกะดีเป็นเป็นสาวอยู่ บ่มีเพศสัมพันธ์ เป็นยังเป็นอยู่นะ เจ้าก็ว่าทุกคนมีความเสี่ยงเหมือนกัน ” ( ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 15 )

“ ก็คิดว่าสามี สุมาเตอะเน่อ แต่งงานแล้ว อาจมีติดเชื้อได้ง่ายอาจจะเป็นอิ่นะกะ จากสามีอิ่น่าเจ้า แล้วเฮากอบใจว่าจะเป็นคนเฒ่า ก็ยังละอ่อนอยู่ จะว่าเฒ่าแต่ว่ากอบใจ เฮาก็หนุ่มอยู่เอี้ยะ โอกาสดีจะเป็นก็ยังมีอยู่ ” ( ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 12 )

“ หยั่งหมอว่าในทีวีเนาะ เป็นบอกว่าอาหารดีเฮาซื่อถิ่นกัน มันจะมีสารปนเปื้อนอะหยั่งอยู่ เป็นว่าเอี้ยะ ถ้างคบซื่อถิ่น ได้ยั้งคิมันก้อจะเกี่ยวกับกันเป็นมะเร็งปากมดลูกได้โดยหน่า ” ( ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4 )

การป้องกันมะเร็งปากมดลูกส่วนใหญ่ได้ให้ความคิดเห็นว่า มะเร็งปากมดลูกสามารถป้องกันได้ถ้าไปรับการตรวจ หากพบว่าผลการตรวจปกติก็จะได้สบายใจ ไม่ต้องกังวล และการรักษาความสะอาดของสามีโดยเฉพาะก่อน และหลังมีเพศสัมพันธ์แล้ว การรักษาความสะอาดของสตรีด้วย เช่น การเปลี่ยนผ้าอนามัยบ่อยๆ เวลาเป็นประจำเดือน ตามความคิดของสตรีในกลุ่มสนทนา:

“ เขาก็คิดว่า เวลาเขาอนตวยกันแล้วก็มาล้างหื้อสะอาดอะหยั่งเหี้ย เขาก็คิดว่า เขาป้องกันแล้ว เขาก็คิดว่า เขาล้างทำความสะอาดเรียบร้อยเนอะนี่เป็นความก็คของตัวเก่า ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 15)

“ เป็นแนะนำว่าหื้อสามีทำความสะอาดของตัวเองก่อน อันนี้เพื่อเป็นกำนป้องกันจะบ่ได้หื้อมันติดเชื้อ อันป้อบ้านนี้ ก่อนจะร่วมเพศต้องล้างหื้อมันสะอาดก่อนอะเจ้า ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

“ ...ฮู้ ว่าต้องทำความสะอาด เวลาว่าเขาเป็นเมนส์นี่นะเจ้า เป็นเมนส์นี้หยั่งว่าถ้าเลือดเขามานักหนา มันต้องมาเติมผ้าอนามัย แม่่นก้อเจ้า...เจ้า...ถ้าเติมผ้าอนามัยแล้ว แล้วเขาต้องล้างทุกครั้งเลยนะเจ้า ล้างแล้วเปลี่ยนผ้าอนามัย...เจ้า เขาก็เพื่อป้องกัน...เจ้า ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 13)

“ ก็ไปตรวจป้องกันนะกะ ไปตรวจปีละครั้ง เขากั้วเป็น เวลาเขาตรวจ ก้อจะได้ป้องกันไว้ถ้าไปตรวจแล้ว เขาบ่เป็นอะหยั่งก็สบายใจแล้วก้อพยายามทำความสะอาดตัวเขาตวย เขาไปก้อกียากนักแก อายุคุณหมอบ่เป็นเนอะเขาบ่ไปเนอ ก็กั้วเป็นเนอะ ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

แต่มีบางคนได้ให้ความคิดเห็นวามะเร็งปากมดลูกถ้าเป็นระยะเริ่มแรกสามารถรักษาให้หายได้ และให้คอยสังเกตถ้ามีเลือดออกขณะมีเพศสัมพันธ์ ให้รีบไปพบแพทย์ เพื่อตรวจหามะเร็งปากมดลูก เป็นการป้องกันไว้เพราะเพื่อนบ้านคนที่เคยเป็นมะเร็งปากมดลูกมาแล้วได้เล่าให้ฟัง :

“ เป็นว่า ถ้าเป็นสุมาเตอะเจ้า เวลาเป็นแล้วใหม่ ๆ ก้อ ฮักษาหายอยู่เจ้า แต่พอเมินไประวังเนอะ...เจ้า...เป็นว่า เป็นบอกว่าฮื้อสังเกตตวย เวลามีเพศสัมพันธ์หื้อสังเกตตวย...เจ้า... ว่าเขาบ่ใจ สาวตี๋บรีสุทธิ์แล้ว เวลามีเลือดออก เป็นจะหื้อสังเกตพ่อนอ...เจ้า ว่ามีเลือดออก อะหยั่งออกหื้อจะใจไปหาหมอเนอ เจ้า... คนตี๋เป็นเป้น เป็นฮื้อหื้อฟัง ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 12)

ผลการศึกษาถึงการเตรียมตัวก่อนไปตรวจมะเร็งปากมดลูกจากการสนทนา กลุ่มสตรีส่วนใหญ่กล่าวว่าถ้าไปตรวจมะเร็งปากมดลูกครั้งแรกไม่ทราบว่ ควรมีการเตรียมตัวอย่างไร ส่วนใหญ่ทราบจากการพูดคุยในกลุ่มสตรีด้วยกันว่าควรล้างทำความสะอาดอวัยวะเพศด้วยน้ำธรรมดาหรือสบู่ก่อนที่จะไปตรวจมะเร็งปากมดลูก เพราะกลัวว่าถ้าไม่ล้างทำความสะอาดไปก่อน เจ้าหน้าที่จะหมิ่นก่ลิ้นขณะที่ตรวจมะเร็งปากมดลูก และก่อนที่จะให้เจ้าหน้าที่ตรวจมะเร็งปากมดลูก ก็จะล้างทำความสะอาดอวัยวะเพศอีกครั้ง บางคนจะสอบถามจากอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ว่าควรปฏิบัติตัวอย่างไรก่อนไปตรวจมะเร็งปากมดลูก เช่น ช่วงที่มีประจำเดือนไปตรวจมะเร็งปากมดลูกได้หรือไม่ ถ้าหลังจากประจำเดือนหมดไปแล้วตรวจมะเร็งปากมดลูกได้ไหม :

“ ก่อนๆ ทีแรกเสาก่อบ่สู้ล่อ ก่อไปกันลุ่มๆ ไปเอี้ยก่า ไปถึงหมอเป็นก่ถามว่า ตะกิ้นได้  
ร่วมเพศก่ (หัวเราะ)..... ล้างช่องคลอดมาก่อไปใหม่ๆ เสาก่อกั้วเนาะ ก่อนจะกวคเสาคือล้าง  
ช่องคลอดไปก่อน เสากั้วเป็นสาบ... (หัวเราะ)... เตรียมตัวไปต้อนามัยเนาะ ส่วนมากจะเอาขึ้นไป  
แล้วเป็นจะมีห้องน้ำหื้อ ทำความสะอาดก่อนตี้จะเข้าไป ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7)

“ สู้ก่าเจ้า สู้จากก่าอู้กันเอี้ยก่า ก่าบอกเล่ากันเสาก่อทำความสะอาดของเสาก่อนอะเนาะ  
(หัวเราะ).... แล้วไปปุ่นที่อนามัย ก่อไปล้างหมก่า ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

“ จะไปกวคกั้ว... หื้อสะอาดนั้นเนอะล้างสบู่ด้วยเจ้า เสาล้างสุมาเตอะเจ้า บ่ได้ล้างนะเจ้า  
ล้างแต่ภายนอกนะเจ้า ล้างแต่อวัยวะเพศ กั้วเอาเอง หมอบ่ได้บอก ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 11)

“ ส่วนมากจะสู้กันเองเนาะเรื่องปฏิบัติตัวก่อนๆนี้เนาะ ถ้าคนตี้บ่สู้เป็นก่ถามอสม. เอี้ยก่าว่า  
จะไปกวคเยี้ยะไคพ่อง เมินมาไปคั้วก่ เมินหายแล้วไปคั้วก่ อสม. ก่อจ๋วยบอกหื้อ ” (ผู้ให้ข้อมูล  
คนที่ 2)

สำหรับสตรีที่เคยไปตรวจมะเร็งปากมดลูกมาแล้วก็จะทราบว่าตรวจคมีเพศสัมพันธ์ก่อนไป  
ตรวจตรวจมะเร็งปากมดลูก 2 วัน และควรล้างทำความสะอาดอวัยวะด้วยน้ำธรรมดาแต่จะล้าง  
เฉพาะบริเวณภายนอกเพราะเคยได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่มาก่อน และมีสตรีบางคนกล่าวว่า  
ถ้าช่วงที่มีการตรวจให้ไปตรวจมะเร็งปากมดลูก ก็จะตรวจคมีเพศสัมพันธ์ และให้เหตุผลกับสามีว่าถ้ามี  
เพศสัมพันธ์ ก่อนไปตรวจมะเร็งปากมดลูกจะไม่ดีกับปากมดลูก :

“ ก่อล้างทำความสะอาดก่อนไปตรวจ ใช้น้ำธรรมดาเสาล้างบ้านไปยังบ่เตื่อเนอะ ไปถึงโป้น  
ปุ่นก่เข้าห้องน้ำล้างหมอเนอะ ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9)

“ งคมีเพศสัมพันธ์ 2 วัน ก่อนตี้จะไปตรวจต้องงคมีเพศสัมพันธ์ 2 วัน ก่อนแล้วเสาก่อทำความสะอาด  
สะอาด คือ เสาก่อนน้ำค่อนเจ้าก่อนแล้วเสาก่อไปเอี้ยะ คือ เสาก่อทำความสะอาดแล้วหนึ่งรอบ แต่ถ้าไป  
ตรวจนี้คือเสาคือ ต้องเข้าไปห้องน้ำหนึ่งรอบเจ้า คือบ่จ๋วยว่าล้างเข้าไปข้างในหน้าเจ้า คือว่า  
เสาล้างปกติธรรมดา ล้างข้างนอกเนี้ยะ คือบ่ต้องล้างเข้าไปข้างในหน้า เพราะหมอเป็นจะเกาะเอา  
เนื้อเยื่อตางในเดียวมันจะอันนี้ไปเหยีย ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“แต่ถ้าเป็นประกาศก่อนบอกแฟนว่า 2 – 3 วัน นี่ห้ามนอนเด็ดขาด เขาก็ออย่างอ้อ ห้ามนอนกับเขาเด็ดขาดมันจะบ่ดีกับปากมดลูกเนอะ เขาก่อนบอกก็กะกิดเอาเองเจ้า ก่อก็คิดว่าเขาก็อย่างอ้อ เขาก็เยี้ยอย่างอ้อ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 13)

ผลการศึกษาถึงประโยชน์ของการไปตรวจมะเร็งปากมดลูกจากการสนทนากลุ่ม กลุ่มสตรีส่วนใหญ่ได้ให้ความคิดเห็นว่า การไปตรวจมะเร็งปากมดลูกมีประโยชน์ เพราะว่าถ้าตรวจพบว่าเป็นมะเร็งปากมดลูกก็สามารถรักษาได้ แพทย์อาจจะนัดไปตรวจซ้ำ เพื่อวางแผนในการรักษาต่อไป เช่น การผ่าตัด และถ้าตรวจมะเร็งปากมดลูกแล้วพบว่าผลปกติ ก็จะได้ทราบว่าไม่เป็นมะเร็งปากมดลูก ทำให้รู้สึกสบายใจ และขณะที่ไปตรวจมะเร็งปากมดลูก เจ้าหน้าที่ยังให้คำแนะนำความรู้เกี่ยวกับมะเร็งปากมดลูกด้วย :

“ไปกวคมาถ้าเป็นว่าเป็นเขาก็จะได้ อักขา หมอเป็นตึงน็ดแล้วก้อไปผ่าตัด อะหยังก้า เขาก่อได้สู๊ อี้ยะเนาะ ไปกวคซ้ำ ถ้าเป็นน็ดเหม ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 16)

“เจ้าก็คิดว่า มีประโยชน์เจ้า... ถ้าเป็นจะได้สู๊...เจ้า แล้วเหมอย่างเฮาสบายใจ ติวย ถ้าเฮาไปตรวจแล้ว... หมอเป็นจะมีโบมาหื้อ เฮาได้อ่านโบถ้าเป็นบอกผลปกติ เขาก็ดีใจแล้ว ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 14)

“ มีประโยชน์ เขาก่อได้มีความรู้หลายอย่างเจ้า เหมอย่างหนึ่งคือหมอบ่เป็นอธิบายหื้อเฮาฟัง เขาก่อได้เอามา ปฏิบัติ แล้วก้อเขาก็คิดว่าเฮาปลอดภัยเจ้า เฮาจะได้สู๊ ว่าถ้าเฮาเป็นเฮาจะได้อักขา แต่เนิ่นๆ เนาะอย่างป้าลัยเอี้ย เป็นกำลังเริ่มเป็น เป็น ไปผ่าตัดหยั่งมันก้อหายนาถ้าเป็นรุนแรงไปแล้ว มันก้อหายยากอะเจ้า ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

## ด้านที่ 2. ด้านสถานการณ์ในสังคม

ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับมะเร็งปากมดลูกจากบุคคลในชุมชน เช่น เพื่อนบ้าน จากการพูดคุยสนทนา ในกลุ่มสตรีด้วยกันเอง ซึ่งหัวข้อที่สนทนาเกี่ยวกับมะเร็งปากมดลูกส่วนใหญ่เน้นการป้องกันโดยแนะนำและชวนกันไปตรวจมะเร็งปากมดลูกเพราะกลัวเป็นมะเร็งปากมดลูก จากการประกาศเสียงตามสาย ซึ่งเป็นการประกาศให้กลุ่มสตรีไปรับการตรวจมะเร็งปากมดลูกจากผู้หญิงบ้าน นอกจากนี้ยังได้รับข้อมูลจากอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน :

“ ผู้จากกำอู้กั้นเอี้ยก่า กำบอกเล่ากั้นจากหมู่เฮานี้ะกะบ้านเดียวกั้นเนี้ยะ อู้กั้นว่า ก้วเป็น อย่างอ้นอย่างอ้ออู้กั้นก็เลยจวนกั้น ไป ชำเต๋อจ้งไปทำงานทำกำกั้น ไปโตยกั้น อู้หื้อกั้นฟังเอี้ยก่าจ้ำเต๋อ เขาจ้งว่าหนักต้องเอี้ยเนาะ เป็นอ้นๆ ก่อว่าระวังเนื้อ ไปตรวจกอยเหยยเนื้อเอี้ย ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

“ เป็นจะบอกวันตั้งจะตรวจ สมมุติว่า วันที่ 10 เป็นหื้อไปตรวจมะเฮ็งปากมดลูก เป็นก่อนจะ ประกาศก่อนเอี้ยะกะ ฮื่อตวยกู้คน ไปตรวจต่อนามัยเนื้อ เตรียมตั้งไป 60 บาท เป็นก่อนจะบอกอย่างอ้อ ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 11)

“ ส่วนมากจะเป็นเป็นป่าวประกาศเนาะ... เป็นจะเอาหนังสือมาหื้อ เฮาก่อแจ้งอสม. แล้ว อสม. ก่อจะหื้อป้อหลวงประกาศเอี้ยะเจ้าเป็นจะนัดไปตรวจต่อนามัย ปีไหนเต๋อเนอะ ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

สตรีบางคนบอกว่า ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับมะเร็งปากมดลูกจากเพื่อนบ้านที่เป็นมะเร็งปากมดลูกเล่าให้ฟัง เกี่ยวกับมะเร็งปากมดลูก เช่น อาการของมะเร็งปากมดลูก ทำให้รู้สึกกลัว และมีผลทำให้ไปตรวจมะเร็งปากมดลูก :

“ จากประสบประกำนคนตีเป็น คนบ้านเดียวกั้นเนี้ยเป็นตั้งอู้เป็นเป็นเป็นตั้งจะมาเล่าหื้อเฮา ฟัง อากำมันเป็นจะไคเอี้ย...เอี้ยหื้อเฮาอยากไปกวดมะเฮ็งปากมดลูก เฮายังมาหันเป็นเป็นอ้อหนา เฮาชำก้วเนอะ ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

กลุ่มสตรีได้กล่าวว่ ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับมะเร็งปากมดลูกจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ จากการประสานงานกับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หรือผ่านการประกาศเสียงตามสายของผู้ใหญ่บ้าน โดยจะให้ไปรับการตรวจมะเร็งปากมดลูกที่สถานีอนามัยโดยให้เอาผ้าถุงไปด้วย :

“ ธรรมดาหมอเป็นก็จะประสานมาตั้ง อสม...เจ้า บอกว่าวันตีนั้น วันตีนี้ หื้อไปตรวจมะเฮ็งนะเจ้า...เจ้า...ถ้าบออันก็หื้อป้อหลวงประกาศ หื้อเอาผ้าถุงไปตวยนะเจ้า หมอจะบอกเลยว่ ถ้าไผ่ได้กวด หื้อไปบอกมากวดเหยยเนื้อ เวลาก่อนหน้าันตรวจปีละครั้ง เพิ่งจะเริ่มปี 48 เนี้ยตรวจทุกวัน พหุหัสตอนเจ้าตีสถานีอนามัยสะลง ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2 กลุ่มที่ 2)

นอกจากนี้กลุ่มสตรี ได้กล่าวว่า ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับมะเร็งปากมดลูกจากเจ้าหน้าที่ขององค์กรเอกชน คือ องค์กรโปรเจกโฮฟ ซึ่งทำงานด้านสุขภาพ โดยมีการประชุมกลุ่มสตรีที่เป็นสมาชิกเดือนละ 1 ครั้งและให้ความรู้ด้านสุขภาพในเรื่องต่างๆ เช่น มะเร็งปากมดลูก มะเร็งเต้านม และโรคเอดส์ เป็นต้น :

“แต่บ่เคยจะได้ยินเจ๊จากอาจ่านจอย เจ้าหน้าที่โปรเจกโฮฟ ไผบ่ได้ไปกวด ไปกวดเหี้ยเน้อ เป็นก่อบอกกั้เตื้อตีเฮามาประชุมเดือนละเตื้อ แม่เขาก่อได้ยินมา ตอนเข้าโปรเจกนี้ เป็นมาอู้เรื่องมะเร็งปากมดลูก มะเร็งเต้านม เรื่องโรคเอดส์” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 12)

“อาจ่านจอยจากโปรเจกโฮฟ... เป็นเกยแนะนำหนา แม่ก่ได้ยินมา ตอนเข้าโปรเจกนี้ เป็นมาอู้เรื่องมะเร็งปากมดลูกและ ก่อบอกหื้อหมู่เฮาไปกวดมะเร็งปากมดลูกทวย...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 12)

### ด้านที่ 3. ด้านนโยบายการรณรงค์ตรวจมะเร็งปากมดลูกและบริการของรัฐ

ผลการศึกษา ถึงความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายการรณรงค์การตรวจมะเร็งปากมดลูกจากการสนทนากลุ่ม กลุ่มสตรีส่วนใหญ่ได้ให้ความคิดเห็นว่า นโยบายการรณรงค์การตรวจมะเร็งปากมดลูกมีทุกปี และแต่ละครั้งที่มีการรณรงค์การตรวจมะเร็งปากมดลูกเพราะ ครอบคลุมที่จะต้องตรวจมะเร็งปากมดลูกอีกครั้ง และรัฐบาลเป็นห่วงสุขภาพของกลุ่มสตรี :

“มันครบกกำหนดมันถึงเวลาเป็น มันครบระยะเวลาตีเป็นจะต้องตรวจกั้ปี ไปกวดมะเร็งปากมดลูกปีละครั้ง ก่ต้องกิดละ ว่าเป็นยังเป็นห่วงเฮา เฮาบ่ห่วงตัวเก่ากะ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เห็นว่า นโยบายการรณรงค์การตรวจมะเร็งปากมดลูกเป็นสิ่งที่ดี มีประโยชน์ เพราะเป็นการกระตุ้น เตือนให้ไปตรวจมะเร็งปากมดลูก ซึ่งบางครั้งไปทำงานก็ทำให้ลืมไปตรวจมะเร็งปากมดลูกได้ และถ้าสตรีที่ไปตรวจมะเร็งปากมดลูกพบว่า เป็นมะเร็งปากมดลูกในระยะเริ่มแรกก็สามารถรักษาให้หายได้ โดยเฉพาะคนที่ไม่เคยตรวจมะเร็งปากมดลูก ก็จะมีการชวนกันไป :

“ มีแบบว่า ซ้ำเตื่อเสาก่อลิมเนาะ แบบว่า เสาบได้สนใจ...เจ้า...เพราะว่าเมาเวียก เมาก้าน ... เจ้า...พอตีเป็นมีรณรงค์ก้านตรวจมะเร็งปากมดลูกกัน เสาก่อกระตือรื้อรันทันขึ้นมานะ...เจ้า ..ก่ไป อีเจ้า.ก็คิดว่าตีเป็นมาบอก. ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 16)

“ ก็คิดว่าตีกะเจ้า กู้เตื่อบางครั้งเสาอาจจะลิมอะหยั่งอีนะ ปได้ข่าวกากก็คิดว่าเออตีตีมาบอก ได้ข่าวกากก็หื้อไปกันเนาะ.. ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 11)

“ แม่ก่ว่าตีนะกะก็เฟื่อว่าคนที่เป็น บางคนก่เป็นมะเฮ็งระยะที่ 1 อีนะ พอเป็นรณรงค์หื้อ ไปกวค ไปกวคปะ เป็นยังยาหาอยู่เนาะ...เจ้า...ระยะที่ 2 ที่ 3 จะเอาปได้ละ...อ้อ...ถ้าเสารู้ว่าเสาเป็นอ จะได้ยักยาดัน ก็คิดว่าเป็นข่าวสารตีตีอีนะ เนะนำคนบ่อฮู้ก่ต้องไปก่จวนกันไป ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9)

สตรีบางคน มีความคิดเห็นว่า การรณรงค์การตรวจมะเร็งปากมดลูกโดยเฉพาะที่ สถานีอนามัยใกล้บ้าน เป็นสิ่งที่ดี เพราะ คนที่ไม่มีเงินสามารถไปตรวจมะเร็งปากมดลูกได้ สะดวกกว่าไปโรงพยาบาลและทำให้ประหยัดค่าใช้จ่าย เช่น ค่ารถ เป็นต้น สำหรับสตรีกลุ่มเป้าหมาย อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านก็จะมีหนังสือแจ้งให้ไปตรวจมะเร็งปากมดลูก :

“ ก่อตีที่สุดเลยเจ้า แบบคนตีมันบ่มีเงินมีทองนัก จะไปปุ้นตีโฮงยา ...ก่ เชียงต้งนัก แต่ถ้ามา กวดต้อนามย์นี้มันก็สบาย ก้ารถก่บ่หมี ตังค์ก็บ่ได้เชียง จัยบัตทองเจ้า เสาไปปุ้นเชียงก้ารถ เป็นจะมีหนังสือมาหา อสม. เป็นชาวกว่าคนในหมู่บ้านหื้อคนไปกวคเจ้า ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

สตรีบางคนมีความคิดเห็นว่า การรณรงค์การตรวจมะเร็งปากมดลูก เพราะเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีความเป็นห่วงสุขภาพของชาวบ้าน :

“ ก่อก็คิดว่าตีเจ้า หมอเป็นก่ห่วงสุขภาพของจาวบ้านเสานะ ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10)

“ ก่อต้องก็คิดละ ว่าป็นยังเป็นห่วงเสา เสาบห่วงตัวเก่า ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 11)

การรณรงค์การตรวจมะเร็งปากมดลูกมีผลต่อการตรวจมะเร็งปากมดลูก ส่วนใหญ่จะไปตรวจในช่วงที่มีการรณรงค์เพราะเป็นการกระตุ้น และเตือนให้ไปตรวจมะเร็งปากมดลูก และมีการชักชวนเพื่อนบ้านกลุ่มสตรีด้วยกันให้ไปตรวจมะเร็งปากมดลูก



“ เป็นรณรงค์ จี๊มาเฮก้อไป เจ้า..มันกระตุ้นเนอะเหมอย่างเฮก้อกั้วต้าย เฮก้อเลยไปกวค  
คนบ้านเฮนีก้อมีตีต้ายหลายน้อ ” ( ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 15 )

“ วันดีนั้นเนอ... จะหื้อเฮาไปกวคเนาะ เฮก้อไปส่วนมากไปกันนักเจ้า... จวนกันไป ”  
( ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8 )

แต่ก็มีบางคนที่ไม่สามารถไปตรวจในช่วงที่มีการรณรงค์ตรวจหามะเร็งปากมดลูกได้  
เนื่องจากเป็นช่วงรอบเดือน จึงทำให้ไม่ได้ไปตรวจ

“ อันนี้ก่อครบปีแล้วบ่อได้ตรวจนะเจ้า พอดีช่วงเป็นรณรงค์กันประจำเดือนมา ก่อเลยปล่อย  
เลยตามเลย ” ( ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5 )

ความคิดเห็นด้านความพึงพอใจจากบริการของรัฐ ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความพึงพอใจ  
จากบริการของรัฐในปัจจุบัน เพราะเจ้าหน้าที่ของรัฐให้บริการดีกว่าในอดีตที่ผ่านมา ซึ่งที่ผ่านมา  
เจ้าหน้าที่บางคนพูดไม่เพราะ :

“ บะเคียวนี้บัก้านเป็นก้อคี่จั้น... ตะก่อนนี้ถ้าไปเจอ เป็นหมอบางคน เป็นจะอู้บ่ม่วน  
เข้าใส่...(หัวเราะ)... ” ( ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1 )

“ ...ช่วงหลังๆนี้เป็นอู้ม่วน... ” ( ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6 )

บางคนมีความประทับใจต่อบริการของสถานีนามัยสะลวง เพราะมีความรวดเร็วมีเครื่องมือ  
ในการตรวจครบถ้วน จึงไปรับการตรวจหามะเร็งปากมดลูกที่สถานีนามัย ซึ่งแตกต่างจากการ  
บริการที่ได้รับจากโรงพยาบาลเพราะต้องใช้เวลาานาน :

“ ตั้งแต่ปีดีแล้วเจ้าจะไปต้อนามัย เพราะว่ามีบัก้านดีนี้...เครื่องไม้เครื่องมืออะยังเป็นที่ก้อมี ”  
( ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7 )

“ ไปโงบาลต้องไปเอาคิว ไปเอาอะหยัง มันนัก ไปนั่งท่าห้องเบอร์4...(เสียงสูง) จ้าคก้าย  
พอเฮาเข้าไปสั่นแล้ว ก่อยังบ่อได้ต้วคเตื่อเนาะ ไปนอนรอหื้อเตียงเต็มก่อนอี่ เต็มแล้วถึงจะต้วค

เดือนมัยนี้ต่างกันเจ้า สะควกสบายเจ้า พอถึงคิวเขา เขาเข้าไป ไปถึงก่อดักตัวเลย เอ๊ยพอเข้าไป เปลี่ยนผ้าถุงแล้วก่อดักตัวเลย ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 12)

“ ช่วงเดือนมัยบ่มี ก่อบได้กวด อนามัยเป็นฟุ้งมีมาตวดได้ประมาณ 4-5 ปี นี้เจ้าก่อก่อกวด ต่สถานอนามัย ก่อดีละเนาะ เครื่องไม้เครื่องมือก่อดี สถานที่ก่อดีเจ้า...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 15)

### สรุปผลการศึกษากลุ่มสตรีที่มารับการตรวจมะเร็งปากมดลูก

จากการสนทนากลุ่ม ในกลุ่มสตรีที่มารับการตรวจมะเร็งปากมดลูกจำนวน 2 กลุ่ม 16 คน ได้ข้อสรุป ดังนี้

สตรีที่มารับการตรวจมะเร็งปากมดลูก ส่วนใหญ่จะรู้จักชื่อโรคอยู่ 2 ชนิด คือ มะเร็งปากมดลูก และ มะเร็งเต้านม และส่วนใหญ่คิดว่ามะเร็งปากมดลูกเป็นโรคที่ร้ายแรง มีอันตรายที่รักษาไม่ได้ เหมือนกับโรคมะเร็งต่างๆ ไป เช่น มะเร็งลำไส้ แต่มะเร็งปากมดลูกอาจจะรักษาได้ ถ้าไปรับการตรวจและตรวจพบในระยะเริ่มแรก มะเร็งปากมดลูกมีสาเหตุมาจาก การมีเพศสัมพันธ์ และความสกปรกของสามี หากสามีไม่รักษาความสะอาดของอวัยวะเพศก่อนมีเพศสัมพันธ์ ก็เป็นสาเหตุของมะเร็งปากมดลูกได้ ผู้หญิงที่ผ่านการมีเพศสัมพันธ์ มีความเสี่ยงต่อการเป็นโรคมะเร็งปากมดลูกได้ แต่สามารถป้องกันได้ ถ้าไปรับการตรวจมะเร็งปากมดลูกเป็นประจำ การเตรียมตัวเพื่อไปรับการตรวจมะเร็งปากมดลูกส่วนใหญ่เข้าใจว่า ต้องทำความสะอาดอวัยวะเพศก่อนที่จะไปตรวจและการงดมีเพศสัมพันธ์ก่อนไปตรวจเพราะคิดว่า มีโอกาสติดเชื้อจากการมีเพศสัมพันธ์กับสามี ส่วนการรับรู้ประโยชน์ของการไปตรวจ พบว่า มีประโยชน์ถ้าตรวจพบมะเร็งปากมดลูกระยะเริ่มแรกก็สามารถรักษาได้ แต่ถ้าพบระยะรุนแรงแล้ว ไปตรวจจะรักษาไม่ได้

ด้านสถานการณ์ในสังคม กลุ่มสตรีส่วนใหญ่ได้ทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับมะเร็งปากมดลูกจากบุคคลในชุมชน เช่น เพื่อนบ้าน จากการพูดคุย สนทนาในกลุ่มสตรีด้วยกันเอง หัวข้อที่สนทนาเกี่ยวกับมะเร็งปากมดลูกส่วนใหญ่เน้นการป้องกัน โดยแนะนำและชวนกันไปตรวจมะเร็งปากมดลูกเพราะ กลัวเป็นมะเร็งปากมดลูก นอกจากนั้นยังได้รับข้อมูลข่าวสารจากอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน และจากการประกาศเสียงตามสายของผู้นำหมู่บ้าน ซึ่งเป็นการประกาศให้กลุ่มสตรีไปรับการตรวจมะเร็งปากมดลูก

การรณรงค์การตรวจมะเร็งปากมดลูกมีผลต่อการไปรับการตรวจมะเร็งปากมดลูกของสตรี ซึ่งส่วนใหญ่จะไปตรวจในช่วงที่มีการรณรงค์ เพราะเป็นการกระตุ้นเตือนช่วยให้จำได้ เพราะครบรอบที่จะต้องตรวจมะเร็งปากมดลูกอีกครั้ง ซึ่งมีทุกปี เนื่องจากบางครั้งไปทำงานก็ทำให้ลืมได้

ความพึงพอใจจากบริการของรัฐ ส่วนใหญ่ ให้ความสำคัญเห็นว่า มีความพึงพอใจจากบริการของรัฐในปัจจุบันมากกว่าในอดีตที่ผ่านมา เพราะได้รับการปฏิบัติที่ดีและรู้สึกประทับใจต่อบริการที่ได้รับจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ ส่วนความตั้งใจและสาเหตุที่ไปตรวจมะเร็งปากมดลูก ส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่า เนื่องจากมีความกลัว ไม่อยากเป็นมะเร็งปากมดลูก รัฐบาลมีโครงการการณรงค์ให้ไปตรวจโดยผู้ใหญ่บ้านเป็นคนประกาศในหมู่บ้านให้รับทราบทั่วกัน และจากการที่เพื่อนบ้านชวนจึงไปตรวจมะเร็งปากมดลูก

### 3.2 กลุ่มสตรีที่ไม่มารับการตรวจมะเร็งปากมดลูก

จากการสนทนากลุ่มในกลุ่มสตรีที่ไม่มารับการตรวจมะเร็งปากมดลูก 2 กลุ่ม ๆ ละ 8 คน โดยผลการศึกษาดังนี้

#### ด้านที่ 1. ความเข้าใจ เรื่องมะเร็งปากมดลูก

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มสตรีที่ไม่มารับการตรวจมะเร็งปากมดลูก มีความรู้ความเข้าใจเรื่องมะเร็งปากมดลูก ตั้งแต่รู้จักชื่อและเข้าใจว่ามะเร็งปากมดลูกเป็นโรครุนแรง ซึ่งส่วนใหญ่จะรู้จักชื่อโรครอยู่ 2 ชนิด คือ มะเร็งปากมดลูก และ มะเร็งเต้านม :

“... ก็ถึงอะหยังหา มะเร็งปากมดลูกเนียก้าเจ้า...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 17)

“ อ้อ... มะเร็งเต้านมนีก่อนก้า ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 20)

“ มะเร็งปากมดลูก มะเร็งนี้มันอยู่ตางใน มันจะเกิดก้อต้องเกิด แบบว่าอ้วยะตางในนี้เนาะ มันจ้างเป็นมะเร็งเป็นผิปกติ ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 28)

สำหรับความหมายของมะเร็งปากมดลูก กลุ่มได้ให้ความสำคัญเห็นว่า มะเร็งปากมดลูก ส่วนใหญ่เป็นโรครุนแรง และเป็นโรคร้ายแรง สตรีบางคนมีความคิดเห็นว่า มะเร็งปากมดลูกเป็นโรครที่มีโอกาสน้อยที่จะรักษาได้ แต่ก็มียางคนมีความคิดเห็นว่า มะเร็งปากมดลูกรักษาได้ :

“ เป็น โรครร้ายแรงเหมือนก้นก้าเจ้า (หัวเราะ).... ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 18)

“ ถ้ามันเกิดกับตัวเรา มันก่อเนาะ มีความเสี่ยงนั้กอะเนาะ เป็นโรคตี้อยู่ที่สุดเนาะ ร้ายแรง ถ้าเป็นถ้าหยั่ง ยาแล้วมีสิทธิ์น้อย โอกาสดีจะหาย ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 30)

“ อันนี้ถ้าอู่ถึงว่ามันเกิดกับปากมดลูก มันยังมีโอกาสหายเนาะ ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 27)

สาเหตุของมะเร็งปากมดลูก กลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวถึง สาเหตุของมะเร็งปากมดลูก ไว้หลายประการ แต่ที่เอ่ยถึงมากที่สุดคือ กรรมพันธุ์ ที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษ และการมีเพศสัมพันธ์เมื่ออายุน้อยกว่า 20 ปี มีเพศสัมพันธ์กับสามีที่ไม่รักษาความสะอาด และการที่สามีเป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ก็เป็นสาเหตุของมะเร็งปากมดลูกได้เช่นกัน :

“ เขาจ้างว่าเป็นกรรมพันธุ์อื่นอ้อ ก่อเป็นว่าอีเนาะ อะหยั่งเก๊าะ เจื่อเฮามะหมีเอี้ยเนาะ เป็นว่าอีเนาะ ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 22)

“ เจื่อเฮาบ่อหมี เรื่องอี เจื่อเฮาบ่อเป็นอีเนาะ ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 19)

“ เอ...มันจะเกี่ยวกับมีเจื่อก่อหา เจื่อเรื่องกรรมพันธุ์นี้มีส่วนกะ กรรมพันธุ์ดีเป็นเป็นเนาะ มันจะมีส่วนกะหา ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 29)

“ มีเพศสัมพันธ์เจ้าเอี้ยก่า อันอายุบ่อถึงตะ ใดก็มีเพศสัมพันธ์ม้ออีกอันเสี่ยงต่อกันเป็นมะเฮ็ง เวลา มีเพศสัมพันธ์ แพนบ่อรักษาความสะอาดของเขาอี ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 26)

“ กำนร่วมเพศบ่อฮู้เนาะ ถ้าอย่างเฮานี้ก่อกั้ว ถ้าแฟนเฮาเคยเป็นโรคนัน โรคนี เวลานอน โดยกันหยั่งอี...เฮาก่อกั้วติดโรคนอะ และเยื่อหือเป็นมะเฮ็งปากมดลูกได้ก่าหา ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 30)

“ แล้วเวลาแบบ ถ้ามีเพศสัมพันธ์อีแล้ว อันนี้เกี่ยวกับเจ้า ซ้ำเตื่อเฮานอนกับแฟนเฮาแล้ว แฟนเฮาบ่อรักษาความสะอาด ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 28)

มีสตรีบางคนที่ไม่ทราบสาเหตุของมะเร็งปากมดลูกเกิดจากอะไร :

“ บ่ฮู้(หัวเราะ)... บ่ฮู้ว่านมะเฮ็งปากมดลูกเกิดจากอะหยั่ง ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 25)

โอกาสเสี่ยงต่อการเป็นมะเร็งปากมดลูกส่วนใหญ่ผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นว่า มีโอกาสเสี่ยงต่อการเป็นมะเร็งปากมดลูกเพราะไม่ได้ไปรับการตรวจมะเร็งปากมดลูก บางคนมีความคิดเห็นว่า ผู้หญิงทุกคนมีโอกาสเสี่ยงต่อการเป็นมะเร็งปากมดลูกเพราะมีโอกาสติดเชื้อจากการมีเพศสัมพันธ์กับสามี บางคนมีความคิดเห็นว่าผู้หญิงทุกคนมีความเสี่ยงต่อการเป็นมะเร็งปากมดลูก ถึงแม้ว่าเป็นโสด และไม่เคยมีเพศสัมพันธ์ก็ตาม บางคนเห็นว่า อาหารที่ปนเปื้อนก็ทำให้มีโอกาสเสี่ยงต่อการเป็นมะเร็งปากมดลูกได้ :

“ เสี่ยงเหมือนกันอะ ตี๋ไปกวคนี้นา ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 18)

“ เสี่ยงอยู่เหมือนกันอะ เพราะว่าเฮาบ่เคยตรวจ บ่เคยไปหาหมอซักเต๊อเอี้ยะ แต่อก้านเฮากบ่อู้ว่าจะไค ฮู้แต่คร่าวๆ น้อ ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 29)

“ แม่หญิงมันตั้งมีความเสี่ยงแต่ ดีจริงมันก่ เป็น ได้กั๊กันนาก่า ฮู้ถึง ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 25)

บางคนมีความคิดเห็นว่า ไม่มีโอกาสเสี่ยงต่อการเป็นมะเร็งปากมดลูก เพราะไม่มีกรรมพันธุ์ :

“ เจ้อเฮาบ่หมี เรื่องอี เจ้อเฮาบ่เป็นอีเนาะ ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 19)

“ ก่อเป็นจ้างว้ออีเนาะ อะหยงเกาะ เจ้อเฮาบ่หมีเอี้ยเนาะ เป็นว้ออีเนาะ เจ้อเฮาบ่หมีอีเนาะ ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 21)

“ เจ้อเฮาบ่หมี เรื่องอี เจ้อเฮาบ่เป็นอีเนาะ ก่อบ่สนจ้ยเอี้ยน้อ ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 23)

บางคนมีความคิดเห็นว่า มีโอกาสเสี่ยงต่อการเป็นมะเร็งปากมดลูกน้อย เพราะหมดประจำเดือนแล้ว

“ อย่างป่าเขามันบ่หมีเลือด บ่หมีหยงนี้ ถ้าจะบ่เป็นหยงเนาะ โอกาสของเฮาจะน้อย ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 24)

บางคนมีความคิดเห็นว่า ตัวเองมั่นใจในตัวเองว่าไม่เป็นมะเร็งปากมดลูก จึงไม่คิดว่าตัวเองเสี่ยงต่อการเป็นมะเร็งปากมดลูก :

“ เนี่ย...เฮมันจ๋ยตั้วเฮาโดยอี่เตื้อเฮาบ่เป็นนา เฮารู้ว่าเฮาบ่เป็นนี้ เฮมันจ๋ยก่า อี่เฮาว่าคน  
เดียวเฮาล่อ ว่าเฮาบ่เป็น ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 22)

การศึกษาถึงการป้องกันมะเร็งปากมดลูก ส่วนใหญ่ผู้ให้ข้อมูลให้ความคิดเห็นว่า มะเร็ง  
ปากมดลูกสามารถป้องกันได้ ถ้าไปตรวจ และถ้าพบว่าเป็นมะเร็งปากมดลูก ระยะเริ่มแรกสามารถ  
รักษาให้หายได้ แต่ถ้าเป็นระยะที่รุนแรงจะรักษาไม่ได้ เพราะเห็นตัวอย่างจากเพื่อนบ้านหลายคน  
ในหมู่บ้านที่เป็นมะเร็งปากมดลูก ไปตรวจมะเร็งปากมดลูก พบว่า ผลการตรวจมะเร็งปากมดลูก  
ผิดปกติ และได้รับการรักษาโดยการผ่าตัด :

“ ถ้าเฮาไปกวอด ถ้าปะว่าเป็นระยะแรก ก่อฮักษาได้ ถ้าเป็นนังก่ป้องกันบ่ได้ (หัวเราะ)... ”  
(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 20)

“ ป้องกันได้ถ้าเฮาไปตรวจ ฮักษาได้ เมื่อตอนเป็นใหม่ๆ เอี้ยเจ้า ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 18)

“... ก่อป้องกันได้อีนาเจ้า ถ้าเป็นมะเร็งปากมดลูก ถ้าเป็นบ่อนักหนาเจ้า บ้านเฮานี้ก่  
แม่หนี้อยกไปผ่าตัดล่อนเ้าะ บ้านเฮาไปผ่าตัดจาดหลายคนละล่อ ไปผ่ามะเร็งปากมดลูกนี้หนา แม่วิไล  
ก่ไปล่อ ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 22)

“ ก่อถ้ามันเป็นระยะแรกก่ฮักษาได้ ระยะที่ 2 ตั้ 3 นี้เฮากั้วว่าเป็นจะฮักษาบ่ได้อะกะ ”  
(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 31)

ประโยชน์ของการไปตรวจมะเร็งปากมดลูก ส่วนใหญ่ได้ให้ความคิดเห็นว่า การไปตรวจ  
มะเร็งปากมดลูกมีประโยชน์ เพราะว่า ถ้าตรวจพบว่าเป็นมะเร็งปากมดลูก โดยเฉพาะหากตรวจพบ  
ใน ระยะเริ่มแรก สามารถรักษาให้หายได้ แต่ถ้าเป็นระยะที่รุนแรงจะรักษาไม่ได้ :

“ ... มีประโยชน์ก่าเจ้า ถ้าเฮาเป็นมะเร็งปากมดลูก เฮาจะได้อฮักษาดัน ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 17)

“ ก่อจะได้อู้นาก่าน่อ จะได้อู้ว่าเป็นบ่อเป็น ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 30)

“ ถ้าเป็นระยะเริ่มแรก เฮาจะได้อฮักษา... ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 32)

“ ถ้าเขาบ่เป็น ก่อคือว่าปลอดภัย ในเมื่อเขาเป็น ถ้าระยะเริ่มแรก เขาก่อจะ ได้ไปรักษาหิยเอี้ย ถ้าไปกวด โธ๊ะ...ระยะที่ 3 ละเนื้อเอาบ่ได้ละ ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 27)

## ด้านที่ 2. สถานการณ์ในสังคม

ผลการศึกษาถึงด้านสถานการณ์ในสังคมเกี่ยวกับ การได้รับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ มะเร็งปากมดลูกจากบุคคลในชุมชน เช่น เพื่อนบ้าน จากการพูดคุย สนทนาในกลุ่มสตรีด้วยตนเอง หัวข้อที่สนทนาเกี่ยวกับมะเร็งปากมดลูกจะและชวนกันให้ไปตรวจมะเร็งปากมดลูก จากอาสาสมัคร ประจำหมู่บ้าน และจากการประกาศเสียงตามสายของผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งเป็นการประกาศให้กลุ่มสตรี ไปรับการตรวจมะเร็งปากมดลูกจากผู้ใหญ่บ้าน :

“ ไปกวดหิย หมูแม่ฉิงเอี้ยก่า ป้อหลวงก่อกว่าเอี้ยก่า หัวเรา... ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 22)

“ อสม. ก่อหื้อป้อหลวงประกาศว่าหื้อไปตรวจนั้นเนื้อเอี้ยก่า วันนั้นเนื้อ เดือนนั้นเนื้อเอี้ยก่า ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 20)

“ เป็นก่อกว่ามะเป็นหยังไปก่าเดียวต๊ะอีล่อ มะเจ็บลอเอี้ยก่า มันก่อเจ็บน้อยๆ เอี้ยก่า เขาอุ้นา ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 193)

“ ...ว่าเป็นจะมาประชาสัมพันธ์บ้านป้อหลวงเจ้า ป้อหลวงจะประกาศหื้อไปกวดมะเร็ง ปากมดลูก หิยเนื้อวันดีนั้นวันดีนี้เนื้อ ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 31)

ผลการศึกษาถึงการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับมะเร็งปากมดลูก จากเจ้าหน้าที่ของรัฐ จากการประชุมประจำเดือนของหมู่บ้าน และมาอบรมที่โรงเรียน โดยจะเน้นให้ไปรับการตรวจ มะเร็งปากมดลูก :

“ แล้วตะก่อนนี้หนา ตั้หมอนามัยเป็นมาโสงเฮียนมาอบรม... แล้วหื้อเฮาไปกวดมะเฮ็ง ปากมดลูก ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 32)

“ มีเหมือนกันนา ส่วนมากมันจะมีจากอนามัยอะ ถ้าอนามัยเป็นจะตรวจ เป็นตึงประกาศล่อ ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 20)

“ อย่างเมื่อหัวหน้าสาธารณสุขเป็นมา เอ่อ... เป็นก่อนบอกถือว่าวันดีนั้นจะตรวจมะเร็งปากมดลูก...ก่อนไปกวาดเหี้ย เสียค่าตรวจ 60 บาท ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 27)

“ หมอจะบอกเลยว่า ถ้าไปบ่อได้กวาด หื้อไปบอกมากวดเหี้ยเนื้อ ทุกวันพฤหัสบดี ”  
(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 30)

นอกจากนี้ กลุ่มสตรีได้กล่าวว่า ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับมะเร็งปากมดลูกจากเจ้าหน้าที่ขององค์กรเอกชน คือ องค์กรโปรเจคโฮพ ซึ่งเป็น องค์กรทำงานด้านสุขภาพ โดยมีการประชุมกลุ่มสตรีที่เป็นสมาชิกเดือนละ 1 ครั้ง และให้ความรู้ด้านสุขภาพในเรื่องต่างๆ เช่น มะเร็งปากมดลูก เป็นต้น :

“ เกยอบรมที่อ่าจ่านจอยน้ำท่า...ก่อนสอนเรื่องมะเร็งปากมดลูก ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 32)

“ ก่อนเสอบรมนี้ก่อนมีลู กู้เตื้อเนียโปรเจคโฮพ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 28)

ด้านที่ 3. นโยบายการรณรงค์การตรวจมะเร็งปากมดลูกและบริการของรัฐ

ผลการศึกษา ถึงความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายการรณรงค์การตรวจมะเร็งปากมดลูกจากการสนทนากลุ่ม กลุ่มสตรีส่วนใหญ่ ได้ให้ความคิดเห็นว่า การที่รัฐบาลมีนโยบายการรณรงค์การตรวจมะเร็งปากมดลูกเพราะ ต้องการให้กลุ่มสตรีไปตรวจมะเร็งปากมดลูก ทั้งนี้เพราะ หากตรวจพบมะเร็งปากมดลูกในระยะเริ่มแรก สามารถรักษาให้หายได้ แต่หากไม่ไปตรวจเลย และพบว่าเป็นในระยะรุนแรงแล้ว จะไม่สามารถรักษาได้ :

“ เป็นก่อนกะหื้อเฮาไปกวาดน้ำท่า เป็นกะฮู้ว่า ถ้าเวลาเฮาเป็นมะเร็งปากมดลูกระยะเริ่มแรก เป็นก่อนจะ ได้ยา มันจะได้หายเอียนอ ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 29)

“ ถ้าเฮามะกวาด เกิดว่าไปกวาด.. มันถึงขั้นที่ 3 ละก่อน เอมะได้ละเอียะจะฮักษาบตัน.. ”  
(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 26)



ความคิดเห็นต่อการรณรงค์การตรวจมะเร็งปากมดลูก เป็นโครงการที่ดี มีประโยชน์ แสดงให้เห็นว่า รัฐบาลเป็นห่วงสุขภาพของสตรี สตรีจึงควรจะไปตรวจมะเร็งปากมดลูก เพื่อป้องกันไม่ให้ เป็นมะเร็งปากมดลูก :

“ คิดว่าดี แต่ไม่ไป... ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 18)

“ ก่อคิดว่าคืออยู่เจ้า ท่านดีเป็นรณรงค์หื้อแม่หญิงเฮไปกวคนี่หนา ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 28)

“ เป็นเป็นห่วงนาก่าเนาะเป็นคะอยากหื้อเฮไปเจ้า (หัวเราะ).....กัวเฮเป็น (หัวเราะ).....เฮาก้อ ยังมะไปเตื่อต้าหลีกก้อ.. ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 26)

ความคิดเห็น เกี่ยวกับบริการของรัฐ ผู้ให้ข้อมูลมีความคาดหวังจากบริการของรัฐว่า การมี บัตรประกันสังคม ควรจะมีสิทธิไปตรวจมะเร็งปากมดลูกฟรี โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายได้ ที่ผ่านมา ผู้ประกันตนต้องเสียค่าใช้จ่ายเอง จึงไม่ไปรับการตรวจ :

“ นึกว่าเฮามีสิทธิ เฮามีประกันสังคมจะจ่ายได้ ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 27)

“ บัตรประกันสังคมที่ตรวจบ่ได้ ต้องเสียตังค์กะ เป็นว่าเฮไปทำศัลยกรรมเอี้ยเนาะ ดีเฮา ไปตรวจมะเร็งจ่ายบ่ได้ ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 21)

“ คะหื้อเป็นตรวจฟรีหื้อ ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 29)

#### สรุปผลการศึกษากลุ่มสตรีที่ไม่มารับการตรวจมะเร็งปากมดลูก

จากการสนทนากลุ่ม ในกลุ่มสตรีที่ไม่มารับการตรวจมะเร็งปากมดลูก จำนวน 2 กลุ่ม 16 คน ได้ผลการศึกษา ดังนี้

ความเข้าใจเกี่ยวกับมะเร็งปากมดลูกของกลุ่มสตรีที่ไม่มาตรวจ ส่วนใหญ่จะรู้จักชื่อโรค อยู่ 2 ชนิด คือมะเร็งปากมดลูก และ มะเร็งเต้านม และเห็นว่ามะเร็งปากมดลูก เป็นโรคที่ร้ายแรง เป็นโรคที่อันตราย เป็นโรคที่มีโอกาสน้อยที่จะรักษาได้ แต่ก็อาจจะรักษาได้ ถ้าไปรับการตรวจและ พบในระยะเริ่มแรก มะเร็งปากมดลูกมีสาเหตุมาจาก กรรมพันธุ์ที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษ และให้

ความคิดเห็นว่า ตัวเองไม่มีญาติพี่น้องหรือบรรพบุรุษ ที่เป็นมาก่อนจึงไม่จำเป็นต้องไปตรวจ การมีเพศสัมพันธ์เมื่ออายุน้อยกว่า 20 ปี ร่วมกับสามีที่ไม่รักษาความสะอาด และการที่สามีเป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ก็เป็นสาเหตุของการเกิดโรคมะเร็งปากมดลูกได้ สำหรับโอกาสเสี่ยงต่อการเป็นมะเร็งปากมดลูก กลุ่มได้ให้ความคิดเห็นว่า เพราะไม่ไปตรวจมะเร็งปากมดลูกและผู้หญิงที่แต่งงานแล้วมีโอกาเสี่ยงต่อการเป็นมะเร็งปากมดลูก เพราะมีโอกาสติดเชื้อจากการมีเพศสัมพันธ์กับสามี มะเร็งปากมดลูกเป็นโรคที่สามารถป้องกันได้ ถ้าไปตรวจ และ ถ้าพบว่าเป็นมะเร็งปากมดลูกในระยะเริ่มแรกสามารถรักษาให้หายได้ แต่ถ้าเป็นระยะที่รุนแรงจะรักษาไม่ได้ ส่วนการรับรู้ประโยชน์ของการไปตรวจได้กล่าวว่า มีประโยชน์ เนื่องจากหากตรวจพบมะเร็งปากมดลูก ในระยะเริ่มแรกก็สามารถรักษาได้ แต่ถ้าพบระยะรุนแรงแล้วไปตรวจจะรักษาไม่ได้

สำหรับสถานการณ์ในสังคม ส่วนใหญ่ได้ทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับมะเร็งปากมดลูกจากบุคคลในชุมชน เช่น เพื่อนบ้าน จากการพูดคุย สนทนาในกลุ่มสตรีด้วยกันเอง หัวข้อที่สนทนาเกี่ยวกับมะเร็งปากมดลูกส่วนใหญ่เน้นการป้องกัน โดยแนะนำและชวนกันไปตรวจมะเร็งปากมดลูก เพราะ กลัวเป็นมะเร็งปากมดลูก นอกจากนั้น ยังได้รับข้อมูลข่าวสารจากอาสาสมัครประจำหมู่บ้าน และจากการประกาศเสียงตามสายของผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งเป็นการประกาศให้กลุ่มสตรีไปรับการตรวจมะเร็งปากมดลูก

ในหมู่บ้านมีนโยบายการรณรงค์การตรวจมะเร็งปากมดลูกเพราะ ต้องการให้กลุ่มสตรีไปตรวจมะเร็งปากมดลูก ซึ่งหากตรวจพบมะเร็งปากมดลูกระยะเริ่มแรกสามารถรักษาให้หายได้ และนโยบายการรณรงค์การตรวจมะเร็งปากมดลูกเป็นสิ่งที่ดี มีประโยชน์ ซึ่งรัฐบาลเป็นห่วงสุขภาพของสตรี เพื่อป้องกันไม่ให้เป็นมะเร็งปากมดลูก กลุ่มสตรีมีความคาดหวังจากบริการของรัฐว่า การมีบัตรประกันสังคมควรจะมีสิทธิไปตรวจมะเร็งปากมดลูกฟรี โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย อยากตรวจมะเร็งปากมดลูก โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

#### ส่วนที่ 4 ข้อมูลพฤติกรรมสุขภาพของสาเหตุการมาและไม่มารับการตรวจมะเร็งปากมดลูกของกลุ่ม

##### ตัวอย่าง

พฤติกรรมสุขภาพของสาเหตุการมาและไม่มารับบริการ การตรวจมะเร็งปากมดลูก ได้แบ่งเป็น 2 ประเด็น คือ สาเหตุพฤติกรรมสุขภาพกลุ่มสตรีที่มารับการตรวจมะเร็งปากมดลูก และสาเหตุพฤติกรรมสุขภาพกลุ่มสตรีที่ไม่มารับการตรวจมะเร็งปากมดลูก

#### 4.1 พฤติกรรมสุขภาพกลุ่มสตรีที่มารับการตรวจมะเร็งปากมดลูก

การศึกษาถึงความตั้งใจและสาเหตุที่ไปตรวจมะเร็งปากมดลูก ส่วนใหญ่ได้กล่าวถึงสาเหตุของการไปตรวจมะเร็งปากมดลูกไว้หลายประการ แต่เหตุผลที่เอ่ยถึงมากที่สุดอันดับหนึ่งคือ ความกลัว ไม่อยากเป็นมะเร็งปากมดลูก และคิดว่ามะเร็งปากมดลูกสามารถเกิดขึ้นได้กับสตรีทุกคน ถ้าไม่ไปตรวจมะเร็งปากมดลูก เวลาป่วยเป็นมะเร็งปากมดลูกจะไม่มีเงินรักษา :

“... ไปตรวจก็กลัวเป็นนะเจ้า ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9)

“... กลัวน่าค่า เสาหันในอุบอันมันน่ากลัวเนาะ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

“... ก้อก็คิดว่ากลัวเป็น ไปตรวจมาแล้วก้อสบายใจ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 15)

“แม่ก็กลัว ไร่ อันก่อนเนาะ แม่ก้อกลัวแต่ บ่ว่าเฒ่าว่าหนุ่มเอี้ยเนาะ มันเกิดได้ก้อคนเนาะ เป็นไปแม่ก็กลัว เวลาเสาเป็น บ่มีเงินมีทองเนาะ ไปกวดก้อปลอดภัยเจ้า ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 13)

“แม่ตั้งจี้ก้อ แม่ไปเลิงหนา...แม่ไปกวดก้อปี ก้อปี เป็น 6-7 ปี...เจ้า...ยังได้ข่าวเป็นว่าเจียงใหม่ เป็นนั๊ก ก้อยิ่งก้อ เจ้า ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 11)

สาเหตุของการไปตรวจมะเร็งปากมดลูกที่เอ่ยถึงมากที่สุดอันดับสองคือ เนื่องจากมีการรณรงค์ของรัฐโดยผู้ใหญ่บ้านเป็นคนป่าวประกาศในหมู่บ้าน และอันดับสามคือ เพื่อนบ้านชวนจึงไปตรวจมะเร็งปากมดลูก :

“บ่อหลวงเป็นก้อประกาศ มันกระตุนเนอะ เสาก้อกลัวตาย ก้อเลยไปตรวจ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 15)

“เป็นประกาศอ้อไปตรวจ เสาก้อไป จวนกันไปเจ้า ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8)

“เสาก้อกลัวเป็นนะค่าเจ้า ก้อพอดี ปีนีเสาท่าจะเป็นกลุ่มเป้าหมายที่ว่าอายุ 40,45ปี .. พอคือจะ 40 แล้ว เป็นก้อจะมีหนังสือหื้อมาเจ้า ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

บางคนเห็นเพื่อนบ้านเป็นมะเร็งปากมดลูกเกิดความกลัวจึงไปรับการตรวจ :

“แต่ก่อนเรื่องกำหนดตรวจภายในอะหยังนี้บ่ไค้มี พอมีคนหมู่บ้านเป็นมะเร็งปากมดลูกกัันัก คนก่อกั้ว เอากัันไปตรวจ ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 11)

“มันมีตัวอย่างจากบ้านสะตางนอกนี้ คนหนึ่ง.มันอายุแก่กว่าเจ้า อายุ 60... เจ้า...มันเกิดเป็น มะเร็งปากมดลูก พอดีเป็นมีเงินเนอะ. โส้...มันอยู่ได้กับเงิน ปีไหนเซียงเป็นแสน ๆ ป้ายเจ้า กำอัถษา กัันยาอะหยังนะกะ.เจ้าก็เลยก็คิดว่ากั้วเป็นอย่างอื่น...เจ้าเป็นแก่ตัวแล้วแล้วเป็นยังป็น..ถ้าเฮเป็นแล้ว เฮบ่อมีเบี่ยมีเงินเนอะ เฮก่อกั้วว่า เฮไปกวดแล้ว เฮปลอดภัยกั้อย่าง ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 11)

สำหรับการทราบผล การตรวจมะเร็งปากมดลูก ถ้าไปตรวจมะเร็งปากมดลูกที่โรงพยาบาล เจ้าหน้าที่ จะถามว่า จะมารับฟังผลการตรวจด้วยตนเอง จะโทรศัพท์มาถาม หรือให้ส่งผลไปทางไปรษณีย์ ถ้าต้องการทราบผลทางไปรษณีย์ ให้เสียเงินค่าแสตมป์ 2 บาท สำหรับสถานีอนามัย ถ้าผลการตรวจปกติจะไม่แจ้งให้ทราบ แต่ถ้าผลการตรวจมะเร็งปากมดลูกผิดปกติ หรือว่าสงสัย ทางสถานีอนามัยก็จะแจ้งให้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ไปบอกให้มาตรวจซ้ำ :

“ส่งไปมาตี้อสม. อสม.ก่อไล้มาบอกถ้าผิดปกติหมอก่อส่ง โสงบาล ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 11)

“เป็นจะมีจดหมายมาหื้อตางอนามัย อนามัยเป็นก่อจะเอาไปหื้อ อสม. อสม.ก่อจะไล้ไปแจก บอกคนไหนต้องไปตรวจซ้ำ ก่อไป ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

“ถ้าเฮบ่มีเบอร์โทร เอาไปลงตี้หมู่บ้านอะหยัง เป็นกั้จะส่งมา หนแล้วแม่ไปตรวจตี้โสบบาล เป็นก่อส่งไปมา บ่เป็นหยังปกติ ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“ถ้าเฮบ่เป็นหยัง ตางอนามัย เป็นก่อจะหายแซบ เป็นจะบ่ส่งอะหยังมาหื้อถ้าเฮมีปัันหา เป็นก่อจะส่งจดหมายก่อมาฮื้อ ถ้าตรวจตี้โสบบาลเป็นจะถามว่าจะมาฟังผลคนเดียว กาว่าจะหื้อส่งผล ไปตี้บ้าน ถ้าเฮบอกว่าขอหื้อส่งไปตี้บ้าน เป็นจะหื้อเฮเสียเงิน 2 บาท ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 12)

## สรุปผลการศึกษา

จากการสนทนากลุ่มถึงความตั้งใจและสาเหตุที่มารับการตรวจมะเร็งปากมดลูก สำหรับความคิดเห็นที่ทำให้กลุ่มสตรีมารับการตรวจมะเร็งปากมดลูก คือ ความกลัวไม่ยอมเป็นมะเร็งปากมดลูก นโยบายการณรงค์ของรัฐบาล การชักชวนของกลุ่มสตรีด้วยกันเอง ซึ่งส่วนใหญ่ไปรับการตรวจมะเร็งปากมดลูกในช่วงที่มีการรณรงค์การตรวจมะเร็งปากมดลูก และไปใช้บริการที่สถานีนามัยใกล้บ้าน และจากประสบการณ์จากการเห็นผู้อื่นเป็นมะเร็งปากมดลูก สำหรับการทราบผลการตรวจมะเร็งปากมดลูก ถ้าไปตรวจมะเร็งปากมดลูกที่โรงพยาบาล เจ้าหน้าที่จะถามว่าจะมารับฟังผลการตรวจด้วยตนเอง จะโทรศัพท์มาถาม หรือให้ส่งผลไปทางไปรษณีย์ ถ้าต้องการทราบผลทางไปรษณีย์ ให้เสียเงินค่าแสตมป์ 2 บาท สำหรับสถานีนามัย ถ้าผลการตรวจปกติจะไม่แจ้งให้ทราบ แต่ถ้าผลการตรวจมะเร็งปากมดลูกผิดปกติ หรือว่าสงสัยทางสถานีนามัยก็จะแจ้งให้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ไปบอกให้มาตรวจซ้ำ

### 4.2 พฤติกรรมสุขภาพกลุ่มสตรีที่ไม่มารับการตรวจมะเร็งปากมดลูก

ผู้ให้ข้อมูล ได้กล่าวถึง ความคิดเห็นที่ไม่มารับการตรวจมะเร็งปากมดลูกไว้หลายประการ ความคิดเห็นที่เอ่ยถึงมากที่สุด เป็นอันดับหนึ่ง คือ ไม่มีอาการผิดปกติใดๆ จึงคิดว่าตัวเองไม่เป็น เพราะคิดว่ามะเร็งปากมดลูกจะต้องมีตกขาว และมีอาการเจ็บปวด ดังนั้น เมื่อไม่มีอาการดังกล่าว จึงไม่ต้องไปตรวจมะเร็งปากมดลูกก็ได้ :

“ (หัวเราะ)..... ก่อตั้หยั่งว่าเนาะ เป็นมาอู้กัันว่าเป็นสันเป็นอี่เนี้ย แล้วเสาบ่อหมือากันอย่างอั้น เป็นจวนเสาไป เสาก่อเลย เอื้อะ...บ่อไปเตื้อเอื้อ ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

“ มันเจ็บอย่างใด มันเป็นหยั่ง ไคพ่อง เสาก่อถาม มันเป็นอี่อั้น มันปวดนี้ปวดนั้น เสามาพ้อเสาเอื้อ...มันบ่อเป็น มันบ่อหมืออี่ล่อ (หัวเราะ)..... ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

“ ว่า เสาบ่อหมือะหยั่งผิดปกติเจ้า(หัวเราะ).... อากันต่างๆ ตี้ว่า เป็นเมนขาว เป็นหยั่งอี่นเสาก่อเป็น ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 14)

“ ดีเจ้าบ่ไปตรวจ ก่อว่าเสาก่อบ่จี้เจ็บจี้เป็นหยัง เสาก่อว่าเสาบ่ผัดปกติหยัง ก่อก็คิด ว่าคงบ่เป็นก่า เสาบ่หมือาก่านหยังตำ บ่หมือาก่านอย่างดีใจว่า ก่อว่าถ้าบ่เป็นเอี้ย (หัวเราะ)... ”  
(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9)

ความคิดเห็นที่เอ่ยถึงมากที่สุดเป็นอันดับสองคือ ผู้หญิงมีโอกาสเป็นมะเร็งปากมดลูกน้อย เนื่องจากมีสตรีที่ไปตรวจมะเร็งปากมดลูกหลายคนแต่พบว่าเป็นมะเร็งปากมดลูก จำนวนน้อยมากหรือไม่พบเลย มีผลการตรวจตรวจมะเร็งปากมดลูกปกติ :

“ (หัวเราะ)..... ก่อว่าเป็นไปตรวจกันนักขนาดเนาะ เต๋อคนก่บ่เป็นกัน มีคนเป็นน้อยนา”  
(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6)

“ ซักคนไปเป็นบ่ฮู้ก็เต๋อ หมอส่งผลมาก่อปกติฯ เอี้ยเนาะ ก่อก็คิดว่าหมุ่บ้านนี้เป็น 2 คนเอี้ยะก่า” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8)

“ ก่อยังหันเขาไปกวตมา ก่อบ่หันเขาเป็นหยังล่อ ก่อเลยว่บ่ไปละ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

“ ถ้ามีคนเป็นนี้ เสาก่อจะกั้วเหมือนกันเนาะ ถ้าจะไปกวตอยู่ แต่มีมันบ่หมิไผเป็นล่อ”  
(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10)

ความคิดเห็นที่เอ่ยถึงมากที่สุดเป็นอันดับสาม คือ คิดว่าตัวเองไม่มีกรรมพันธุ์เกี่ยวกับมะเร็งปากมดลูก คือ ไม่มีญาติพี่น้องป่วยเป็นมะเร็งปากมดลูกมาก่อน จึงคิดว่าตัวเองไม่เป็น :

“ อย่างเฮา เจ้อเสาบ่หมิ เสาก่อบ่เป็น เสาก่อบ่ไปอะก่า” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

“ ก่อเป็นว่าเจ้ออีลู่เนาะ กรรมพันธุ์เนาะ เจ้อเสาบ่เป็นอีเนาะ ก่อบ่ไปตรวจ ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7)

“ เอ...มันจะเกี่ยวกับมีเจ้อก่หา เจ้อเรื่องกรรมพันธุ์นี้มีก่ บ่นี้ก่าหา กรรมพันธุ์ดีมันเป็นเนี้ยะ มันจะมีก่หา เป็นว่าบางคนก่มีส่วนหนาเจ้า... กรรมพันธุ์นี้หนา แต่บ้านเฮานี้บ่เป็น”  
(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 13)

บางคนยังได้ให้ข้อคิดเห็นถึงเหตุผลที่ไม่ไปตรวจมะเร็งปากมดลูกว่าเนื่องจากไม่สนใจเรื่อง การไปตรวจมะเร็งปากมดลูก แม้ว่าจะมีกลุ่มเพื่อนสตรีด้วยกันแนะนำแล้วก็ตาม :

“ เหมือนเจ้าว่าน่าค่า มันมะสนจี้ ถ้าจะไปเหี้ยมันก่อไปได้ ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 13)

“ ถ้าไปก่อได้ ส่วนตัวเฮน้าะ เสาจะยังก่อได้ เสามะสนจี้เอี้ยะ ก็คือว่าเสามะเป็นเอี้ยะ (หัวเราะ)... ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8)

“ แบบมะสนจี้อะเนาะ เสาอยู่บ้านก่อตั้งมะไปเอี้ยะ ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7)

เหตุผลอื่นๆของการที่ไม่ไปตรวจมะเร็งปากมดลูกเพราะต้องทำงาน ไปทำไร่ทำสวน ไม่ว่าง ที่จะไปตรวจมะเร็งปากมดลูกและไม่มีเงิน

“ เตื่อก่อมะว่าง (หัวเราะ)..... ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

“ เสาก่อว่า เสามะได้ออยู่เอี้ย่า เอกก่อไปไฮ้ไปสวนเสาเหี้ยเอี้ย่าเนาะ ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 14)

“ เสามะไปน้อ ตางค์เสาก่อมะหมี ชักเตื่อเป็นไปเสาก่อมะหมีตางค์ หื้อละอ่อนไปเหี้ยกุ่มไป โสงเฮียนเหี้ยเอี้ย จ้าคกะไปเหมือนกันตะก่อ ก่อ 50-60 แต่มันมะหมีอะ บทมันมะหมี มันก่อมะหมี ชักบาทเลยอะ หื้อละอ่อนเนี้ยะกับละอ่อนนา เตื่อมันมะหมีตางค์เอี้ยะ อย่างเป็นมาตามไปฮั้นไปนี้ เออ...มันมะหมีนา ขอไปฮั้นจ้างก่อนเตื่อ (หัวเราะ) ..... ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

### สรุปผลการศึกษา

จากการสนทนากลุ่มถึง ความคิดเห็นที่ไม่มารับการตรวจมะเร็งปากมดลูก เพราะไม่มีอาการ ผิดปกติ ใดๆ คิดว่าตัวเองไม่เป็นมะเร็งปากมดลูก ผู้หญิงมีโอกาสเป็นมะเร็งปากมดลูกน้อยเนื่องจากมี สตรีที่ไปตรวจมะเร็งปากมดลูกหลายคนแต่พบว่าเป็นมะเร็งปากมดลูกจำนวนน้อยมาก หรือไม่พบเลย และคิดว่าตัวเองไม่มีกรรมพันธุ์เกี่ยวกับมะเร็งปากมดลูก คือ ไม่มีญาติพี่น้องป่วยเป็นมะเร็งปากมดลูก มาก่อน จึงคิดว่าตัวเองไม่น่าจะมีโอกาสเป็นมะเร็งปากมดลูก ไม่สนใจเรื่องการไปตรวจมะเร็ง ปากมดลูก และไม่ว่างที่จะไปตรวจมะเร็งปากมดลูก เพราะต้องทำงาน

## ส่วนที่ 5 ข้อมูลความคิดเห็นต่อบริการที่ได้รับการตรวจมะเร็งปากมดลูกจากสถานบริการสุขภาพ ของกลุ่มตัวอย่าง

ความคิดเห็นต่อบริการที่ได้รับ การตรวจมะเร็งปากมดลูก ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก กลุ่มสตรีที่เคยตรวจมะเร็งปากมดลูก อย่างน้อย 2 ครั้ง ภายใน 4 ปี ที่ผ่านมา จำนวน 6 คน เพื่อทราบความคิดเห็นของบริการที่ได้รับ ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านบุคลากร ด้านสถานที่ ด้านระบบบริการและการบริการสุขภาพ และด้านผู้รับบริการ

### 5.1 ด้านบุคลากรของรัฐ

มี 3 ประเด็นย่อย คือ การได้รับข้อมูลข่าวสาร และคำแนะนำเรื่องมะเร็งปากมดลูก ความพึงพอใจต่อการให้บริการ การตรวจมะเร็งปากมดลูก และ ความคาดหวังจากเจ้าหน้าที่

#### 5.1.1 การได้รับข้อมูลข่าวสารและคำแนะนำเรื่องมะเร็งปากมดลูก

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มสตรีเกี่ยวกับการได้รับความรู้และข้อมูลข่าวสารเรื่อง มะเร็งปากมดลูกจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผลการศึกษาพบว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้ความรู้และข้อมูลข่าวสารเรื่องมะเร็งปากมดลูก โดยเน้นการให้ไปตรวจมะเร็งปากมดลูก และการแนะนำไม่ให้ความสำคัญ สะอาดด้วยะเพศก่อนไปตรวจมะเร็งปากมดลูก

“ หมอเป็นก่อนบอกอะเนาะ หมอเป็นก่อนประกาศเอ๊ยว่าหื้อไปตรวจเอ๊ย อายุสามสิบ สามสิบ ป้ายขึ้นไปเอ๊ย เป็นหื้อไปตรวจมะเร็งปากมดลูก...หมอนี้กำ อนามัยนี้กำเจ้า เป็นก่อนหื้อป้อหลวง ประกาศเอ๊ยกำเนาะ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6)

“ ตางอนามัยเป็นจะมาอู้หื้อฟังว่าเนี้ยมะเร็งปากมดลูกเนี้ย มันจะทำหื้อตอนแรกกะจะ คล้ายๆ คนตีเป็นเมนขาบ้อยๆ เป็นฮ้องว่าตกขาว เป็นหื้อไปตรวจแล้วเป็นก่อนบอกว่าคนไหนเป็นเมนขาบ้อยๆ ก้อมีสิทธิ์เป็นมะเร็งได้แล้วก่อนหื้อไปตรวจ แล้วหมอก้อถามว่าเป็นยังมาตรวจภายใน ก้อว่า เป็นเป็นตกขาวอัน...หมอก้อบอกว่างั้นก้อตรวจมะเร็งเลยนะ ตรวจมะเร็งด้วย “ (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

“ ไปทีแรกมันมะฮู้เนาะ คั้งแรกเสเข้าจี้ว่าต้องล้างหื้อสะอาดก่อนไปเอ๊ยกะจู้ๆ ไปถึงเป็นก้อถามถามว่าล้างช่องคลอดมาก่อน อีน่า ล้างทำความสะอาดช่องคลอดมาหรือเปล่า ได้นอนตวยกันก้อ ตอนแรกนี่เสจะบอกว่ามะได้อีน่า แต่หมอว่าครั้งต่อไปถ้าคุณจะมาเนี้ยต้องควรมะเพศก่อน 2 วันอีน่า



เป็นจะหื้อคำแนะนำมา เป็นจะหื้อเอกสารมา โดยตี๋โงบาลนครพินังนี้เจ้า ช่งคลอดมะหื้อล้งก่อน ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

“ ก่อทีแรกก่อมะฮื้อเจ้า แล้วก่อบ่ากอมไปตรวจเจ้าหน้าทีเป็นก่อบอกหื้อเจ้าบอกว่าก่อนมีเมนเอี้ยเจ้าแล้วก่อมะต้องมีเพศสัมพันธ์ ต้อนามัยกะ ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

“ มีอยู่เดื่อหนึ่งจะเจ้า ตี้แม่ทำความสะอาดก่อนแล้วก่อไปเนาะ ต้อนามัยนี้เน้อ แม่มะฮื้อแม่ก่อทำความสะอาดไป แต่หมอเป็นถามว่า เออ...นี้ทำความสะอาดมาก่า ทีหลังมะต้องเน้อ เป็นก่อบอกว่า อื้อะนะ ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 14)

บางคนได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้งคมีเพศสัมพันธ์ก่อนทีไปตรวจมะเร็งปากมดลูก ให้ล้งทำความสะอาดอ้วยะเพศภายนอกได้ ก่อนทีจะตรวจมะเร็งปากมดลูก :

“ ก่อนตี้จะไปตรวจกาเป็นก่ออันนี้เนาะ (หัวเราะ)เป็นก่อมะหื้อนอนอ่วมกันเนาะสามวัน เป็นก่อหื้อไปตรวจเอี้ยก่า เป็นว่าทำความสะอาดเอี้ยะก่อนตี้จะเข้าตรวจอันเป็นก่อมะหื้อล้งตางในอื้อเนาะ เขาก่อล้งตางนอกเทียเอี้ยก่าจ้ยน้ำ ช่าเดื่อก่อเอาสบู่ ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6)

“ เป็นบอกว่าถ้าขัยจะไปตรวจมะเร็งปากมดลูก ต้องทำความสะอาดตี๋ช่งคลอดหื้อสะอาดเอี้ยเจ้าต้อนามัย แบบว่าเฮไปหาเป็นเอี้ยก่าเจ้า เป็นบอกว่าต้องทำความสะอาดล้งก่อได้มะล้งก่อได้เจ้า แต่เฮฮื้อตัวเฮ เฮก่อต้องล้งเอี้ยก่าเนาะเฮก่อกั้วมันจะมะสะอาด เฮตึงล้งกันเนาะถ้าจะไปกวคเนี้ย เฮก่อล้งเทียก่าเนาะ เฮก่อออยหื้อเป็นเอี้ย ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10)

### 5.1.2 ความพึงพอใจต่อการให้บริการการตรวจมะเร็งปากมดลูก

ผู้ให้ข้อมูล 5 คน มีความพึงพอใจต่อการให้บริการการตรวจมะเร็งปากมดลูก ในปัจจุบันของเจ้าหน้าที่ของรัฐมากกว่าในอดีตที่ผ่านมาเพราะได้รับการปฏิบัติที่ดีขึ้น :

“ เป็นปฏิบัติกับแม่เป็นดี ดีมากเลย จะเป็นผู้ช่วยพยาบาล แล้วก่อพยาบาลเนาะ คุณหมอเอี้ยเป็นมะจ้ยปล่อยหื้อคุณหมอทำคนเดียวเนาะ จะมีพยาบาลอยู่เคียงข้างตึงสองเอี้ยก่า จะเป็นเฮจั้นนอนเตียง แล้วก่อมีพยาบาลจ้วยคุณหมอสองคน เป็นก่อฮื้อตี๋เนาะแม่ถึงประทับจ้ยเจ้าหน้าทีตางโงบาลอะ แต่เขาก่อมาฮื้อหื้อฟังว่าเจ้าหน้าทีต้อนามัยนี้เป็นก่อตี๋นี้ ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 16)

“แล้วตีโงบบาล ต้อนตีแม่ไปตรวจฮั้น แม่ก่อกว่าตีเนาะ เป็นก่อกู้หยัง แม่ก่อกว่าตีเอี้ยก่า เพราะ เป็นก่อกู้บริการอย่างตีเอี้ยก่าก่อกตีแม่ไปนี่เป็นก่อกินาเจ้า เป็นก่อกู้ม่วน เป็นก่อกถามหยังเป็นก่อกดีอะเจ้า ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 14)

“ มะเดี่ยวนี่ตีเนาะตะกอนมันจะไคหา ตะกอนนี่เป็นจะบ่มีความคิดเห็นหยังเนาะ หมอเป็น อย่างไคหา (หัวเราะ) เป็นก่อก่มะก่อยบอเอาจ้หยังน้กกับคน ไข่ มะเดี่ยวนี่มีความคิดเห็นเป็นเขียนจ๋อม กลองน้อ พอดีเป็นไคทราบอะหยังเอี้ยก่า หมอเป็นก่อกดีขึ้นมา...ตะกอนนี่เป็นอยู่เป็นบ่าปอไค้ม่วนเอี้ยก่า มะเดี่ยวนี่ก่อกดีขึ้นจ้านักเลยตะกอนนี่เป็นอยู่บ่าไค้ม่วนเนาะมะเดี่ยวนี่ดีแต่ๆ อะ ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6)

“ เจ้า เป็นก่อกตั้งอู้ม่วนจ้าวานเนาะเจ้า อู้ม่วน อู้ดี แบบก้นเองเอี้ยแต่คุณหมอเมียงกุกเป็นก่อกดี ก้นกุกินาเจ้า โงบบาลนี่มะเกยได้ไปตรวจ เพราะว่าเขาตรวจบ้านเขาแล้ว ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10)

“แล้วตีโงบบาล ต้อนตีแม่ไปตรวจฮั้น ก่อกเป็นก่อก แม่ก่อกว่าตีเนาะ เป็นก่อกู้หยัง แม่ก่อกว่าตีเอี้ย ก่า เพราะเป็นก่อกู้บริการหยังตีเอี้ยก่าก่อกตีแม่ไปนี่เป็นก่อกินาเจ้า เป็นก่อกู้ม่วน เป็นก่อกถามหยังเป็น ก่อกดีอะเจ้า ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 14)

ผู้ที่ไม่ประทับใจกับบริการที่ได้รับจากเจ้าหน้าที่ของรัฐในการตรวจมะเร็งปากมดลูกเพราะ ให้บริการการตรวจมะเร็งปากมดลูกอย่างรีบเร่ง :

“ มะก่อยประทับจ้ตะไค เป็นก่อกทำไปตามหน้าที่ของเป็นเอี้ยะ ซ้าเตือเป็นก่อกเฮงเพราะคน ไข่ เป็นเยอะเป็นก่อกเร่งหื้อเสร็จเป็นรายๆ ไปนะ เสร็จแล้วเป็นก่อกบอกว่าทำเสร็จแล้วเป็นก่อกบอกว่า หื้อเบอร์โทร ไปหื้อหม้ออาดัดหนึ่งหื้อโทรกลับ โทรมาถามอู้นา ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 14)

### 5.1.3 ความคาดหวังจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ส่วนใหญ่คาดหวังที่อยากจะให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ มีการพูดคุยที่ดีให้เวลามากขึ้น ในการอธิบายถึงขั้นตอนต่างๆ ในการตรวจมะเร็งปากมดลูก :

“ ก่อกอยากหื้อเป็นอธิบายหื้อฟังว่า การอันการตีจะเป็นมะเร็งนี้มันต้องจะอี้จะอี้เอี้ยก่าว่ามี อาการอย่างอ้อย่างอี้ หื้อรับมาเลยเอี้ย ถ้ามีอาการอย่างอี้เกิดกับคุณต้องรีบมาตรวจ มะต้องหกเดือนก่อก ดี มะต้องสามเดือนก่อกดีเอี้ย แล้วคุณก่อกมาตรวจซ้าหม้อเอี้ยก่าอ้อ...เป็น อยากรหื้อเป็นอู้ดีเหี้ยหน้อย

เอี้ย อยากจะรู้ว่านี่คือๆ เจ้าหน้าที่เป็น ไปถึงก้อจ้งบอกว่เอาถ่างขา อ้าขาออกเอี้ย เป็นก้อว่าตะเอี้ยะเสร็จ แล้วไปรอผลครับ เอาใบนี้ไปให้เจ้าหน้าที่ข้างนอกเอี้ยอนามัณนี่มะเคยไปกะ ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

“ เป็นกำลังจ้งเนาะ เป็นอู้คักกับเฮา เฮาเป็นนักก้อจะหน้อยเอี้ย ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6)

## 5.2 ด้านสถานที่

มี 2 ประเด็นย่อย คือ สถานที่ปัจจุบัน และความคาดหวังด้านสถานที่

### 5.2.1 สถานที่ปัจจุบัน

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มสตรีเกี่ยวกับ ด้านสถานที่ห้องตรวจมะเร็งปากมดลูก ผลการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่ มีความพึงพอใจต่อสถานที่ห้องตรวจมะเร็งปากมดลูก ของสถานบริการของรัฐ โดยได้ให้ความเห็นว่า ห้องตรวจมะเร็งปากมดลูกในปัจจุบันเป็นสัดส่วนดี สะอาด :

“ สถานที่ห้องตรวจสะอาดดีก่า มันเป็นส่วนตัวดีไฟติ่งบ่เห็น เป็นห้องๆ ก่า เป็นจะเอาผ้านี้ปิดหมดเอี้ยของชัยของมัน ผ้านี้ปิดหมดเลยติ่งบ่ได้เห็น เป็นส่วนตัวดี ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 16)

“ แล้วต้อนามัณนี่ก้อเป็นอย่างเดิมเนี้ยก่า เป็นอย่างดีเดิมนี่ก้อดีแล้วเพราะว่ามะหมักคน ได้เดินผ่านแม่ไปเอี้ยเนาะ แม่มีความรู้สึกว่ เออ...แม่เข้าไปนอนห้องอันแล้ว มะมีชัย หันละเอี้ย มีก่าหมอคนเดียวเอี้ยก่าเจ้า ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 14)

“ ถ้าไปอนามัณนี่เป็นจะหื้อจั้นไปตรวจจั้นสองเจ้าจั้นลุ่มนี่เป็นบริก้านประชาชนทั่วไปน้อเจ้า แต่ก้อเป็นสัดส่วนดีเอี้ยเจ้ามะหมี่ปู้จายพลุกพล่าน ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10)

### 5.2.2 ความคาดหวังด้านสถานที่

บางคนได้ให้ความคิดเห็นว่า ห้องตรวจมะเร็งปากมดลูก ควรแยกเป็นห้องๆ ไม่ควรกั้นด้วยผ้าม่านภายในห้องเดียวกัน หรือถ้าเป็นผ้าม่าน ควรจะปิดให้มิดชิด ขณะที่รอแพทย์ไม่ควรเปิดไว้ครึ่งหนึ่ง เพราะ มีคนเดินผ่านไปมา สามารถมองเห็นได้ :

“ ...คือเป็นส่วนตัวของห้องตรวจภายในไปเลยอะกะถ้าเป็นส่วนตัวไปเลยว่อันนี้มาตรวจภายในเอี้ย มะต้องไปปิ่นก้ออันนี้ละเอี้ยะ ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

“ (หัวเราะ) ... หือมันสะดวกกา หือมันเป็นสัดส่วน หือมันดีขึ้นเอี้ยเนาะ ใค้หือมันเป็นห้องๆ ถ้ามันอยู่รวมกันมีผ้ามาแก้งี้ มันก่อนมะคะม่วนกับคน ใช้อะเนาะ ถ้ามันเป็นผ้ามา มันใกล้กัน ”  
( ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6 )

“ แล้วก่อนตีโงบบาลก่อนเป็นอืดี้แล้ว แต่พอเข้าไปน่าจะปิดหือมิดชิดหน่อยเอี้ย ใค้หือคิงผ้าปิดอะเจ้า ... คิงผ้าปิดแล้วก่อนมะต้องแก้งี้ ใว้หือกึ่งนึ่งเอี้ยเจ้า ปิดใว้ก่อนมะต้องรอหืออันนี้มันรอ ต้องปิดใว้แก้งี้เดียวต้องรอหือมา เวลาหือมาเป็นถึงจะคิงปิดหมคก่อนเอาจนครบอะเจ้า มันมี 4 เดียงอี้ยเนาะ แม่ก่อนใค้ยินเสียงคนเดินผ่านแม่ไป พยาบาลไปฮืองหน้าห้อง คนเดินผ่านเข้าไปเอี้ยก่า ก่าเดียวหมก่อนมาเอี้ยก่า ( ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 14 )

### 5.3 ด้านระบบบริการและการบริการสุขภาพ

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มสตรีเกี่ยวกับระบบบริการ ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มสตรีส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อระบบบริการของสถานบริการของรัฐ เช่น โรงพยาบาล สถานีอนามัย ในปัจจุบันมากกว่าในอดีตที่ผ่านมาเพราะมีการให้บริการที่รวดเร็วขึ้น โดยเฉพาะที่สถานีอนามัยที่ป็นี มีการให้บริการตรวจมะเร็งปากมดลูกทุกวันพลห้สบดี ซึ่งปีที่ผ่านมามีการให้บริการตรวจมะเร็งปากมดลูกเฉพาะช่วงที่มีการรณรงค์เท่านั้น ทำให้กลุ่มสตรีมีความสะดวกในการเดินทางไปรับการตรวจมะเร็งปากมดลูกมากยิ่งขึ้น

“ ตะก่อนนี้ฮือสิกว่ามันจะจำ... หน้อยเอี้ยเจ้า แต่มะเดี่ยวนีฮือสิกว่าจะโวยเนาะตีโงบบาลนาเอื่อ” ( ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 14 )

“ เจ้าต้อนามยฮือสิกว่าจัดสะดวกเหลือ โงบบาลหน้อยน้อ เพราะไปก่อนมะใค้เอี้ยเจ้า แม่ไป คนมีซัก 4-5 คนเอี้ย พอแม่ไปแม่ก่อนไปยื่นบัตร ยื่นบัตรแล้วเป็นก่อนบอกหือไป มาตรวจมะเร็งก่าอันขึ้นไปจันบน แม่ก่อนขึ้นไปจันบน ก่อนเอาไปยื่นหือคุณหมอ คุณหมอเป็นก่อนถามจื่อถามหยัง เสร้งแล้วก่อนเปลี่ยนผ้าถุง แล้วก่อนเข้าไปในหืองเลยเจ้า ” ( ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 14 )

“ อัน เป็นจะว่าวันทีนั้นน้อ หมอเป็นจะตรวจมะเร็งต้อนามยเอี้ยเจ้าเฉพาะปีนีไปใค้เจ้าทุกพัสอะเจ้าตีผ่านมาเฉพาะวันเดี่ยวะเจ้าเฉพาะวันตีเป็นประกาศอะเจ้าเจ้าหน้าที อนามยเป็นก่อนตี หือความสะดวกความสบายเจ้า บริกานเจ้า ถ้าเฮมะฮือหยัง เป็นก่อนแนะนำไปฮันน้อ ไปนี่น้อ สมมติเฮมะใค้เอาบัตรคิวฮือก่อนไปเอาบัตรคิว พอเอาบัตรคิว เป็นก่อนว่าเอื่อ... อันนี้ขึ้นไปจันบนน้อเจ้า...

หมอบนึ่งก่อนแนะนำเจ้า เจ้าประทับใจเจ้า... ก่อนบึ่งก่อนคืออยู่แล้วเนาะ แม่ก่อนว่าเป็นเยี่ยะอีแม่ก่อนคือจี้ญภูมิจี้ญละเอ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 14)

“ มะเดี่ยวนี่เป็นว่าหื้อไปตรวจทุกวันพลุหัสเจ้าต้อนามัยเจ้า อนามัยตำบลสะลงเนี่ยเจ้าผู้เดื่อนี้เป็นจะนัดกันเป็นวันเป็นวันไปเลย แล้วแม่บ้านเฮาก่ออุ้กันเตือนกันบอกกันไปเป็นต่อๆ กัน แล้วก้อจะปากันไปเอี้ยเจ้า มะเดี่ยวนี่เป็นมีทุกวันพัสละเนาะเจ้า จะไปพัสไหนก้อได้เอี้ยเจ้าต้อนเจ้า ต้อนแลงหยังก้อได้” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10)

“ ตีจริงเป็นจะมีบัตรของเป็นนาเจ้า บัตรสำหรับไปตรวจมะเร็งปากมดลูกนาเจ้า จะเป็นสีเหลือง ถ้าเฮเอาบัตรนั้นไปโดย แบบว่าประวัติเฮมีอันแล้วเจ้า เป็นก้อจะหาง่าย เป็นจะมีเลขรหัสของเป็น โดยนาแต่ก้อง่ายคือเอเจ้า ถ้าเฮมีบัตรไปโดยนี้มันจะง่ายสำหรับเฮาไปถึงเฮเอาบัตรยื่นเอี้ยเจ้า แล้วเป็นก้อจะหาง่ายเอาบัตรไป แล้วก้อทำเดี่ยวก่อค้อยตรวจแล้วเอี้ยเจ้า” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10)

#### 5.4 ด้านผู้รับบริการ

มี 4 ประเด็นย่อย คือ สาเหตุที่มารับบริการ ความคิดเห็นต่อค่าใช้จ่าย ความสะดวกในการไปตรวจมะเร็งปากมดลูก และการถ่ายทอดประสบการณ์ การตรวจมะเร็งปากมดลูกให้ผู้อื่น

##### 5.4.1 สาเหตุที่มารับบริการ

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มสตรีเกี่ยวกับสาเหตุที่มาตรวจมะเร็งปากมดลูก ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มสตรีส่วนใหญ่มีความกลัว ไม่อยากเป็นมะเร็งปากมดลูก จึงไปตรวจ มะเร็งปากมดลูกเพื่อป้องกันไว้ ถ้าไปตรวจแล้วพบว่า ผลการตรวจเป็นมะเร็งปากมดลูก สามารถรักษาให้หายได้ในระยะเริ่มแรก แต่ถ้าทราบว่าเป็นมะเร็งปากมดลูกปกติ ก็ทำให้สบายใจที่ไม่เป็น และจากเพื่อนๆ กลุ่มสตรีด้วยกันพูดคุย ชักชวนกันไปตรวจมะเร็งปากมดลูก :

“ เพราะความกลัวของเฮา เฮาจะได้สู้อะเจ้า ถ้าเฮาไปตรวจแล้วเฮาจะได้สบายจี้ญว่า เออ... อย่างหน้อยๆ เฮาก่อได้ไปกวดละ ถ้าเฮาเป็นหมอบนึ่งบอเอี้ยก่าแม่สู้อีกว่าแม่จะเป็นห่วงเรื่องนี้หนักที่สุดเลย สำหรับในส่วนตัวของแม่นาเพราะว่าแม่ก้อมะแนจี้ญว่าแม่ จะติดเจื้อเมื่อใดเอี้ยก่าเจ้า แม่ตั้งตั้งจี้ญถ้าเป็นมีตรวจอยู่อี หมอก้อบอหื้อไปตรวจ แม่ก้อจะไปตรวจตลอดอ๊ะจั้นหมอบอกว่ามันมะเป็นหยังอี ก่อนแม่ถึงจะมันจี้ญตัวก่าอะเจ้า ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 14)

“ เพราะว่าหาก่อแก้วเขาเป็นเอี้ยเจ้า หาก่อมีลูกสองคนละอีเนาะเจ้าละอายุหาก่อนักแล้วอีนาแบบว่าหากไปตรวจป้องกันไว้เอี้ยถ้าถ้าว่ามันปะมันเป็นหากจะได้ยาเจ้าๆ...ก่อนตีจะไปกวคนี้ คุณหมอบเป็นก้อจะมาอู่เจ้า อู่ตีกลุ่มแม่บ้านเจ้า เพราะว่าหาก่อ หากอายุนักแล้ว แล้วก้ออย่างน้อยปีไหนละครั้งเอี้ยถ้าแล้วพอบเป็นนัคกัน เป็นว่าวันนั้นเนื่อวันนีเนื่อจะต้องมากวคมะเฮ้งปากมคลูกเอี้ยนาก่อเลยอู่กันแบบ จวนกันตีเปื้อนๆ ทำงานโดยกันเอี้ยเจ้า ไปเอี้ยะกัน โดยกัน เอาไปน้อ หากไปน้อเอี้ยถ้า มะอยากเสี้ยงต่อโรคมะเร็งอะคะเพื่อสุขภาพของตัวเองเนาะ ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10)

มีสตรีบางคนทีไปตรวจมะเร็งปากมคลูกเพราะมีการประกาศเสียงตามสายภายในหมู่บ้านโดยผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ประกาศให้กลุ่มสตรีไปตรวจมะเร็งปากมคลูก ซึ่งเป็นช่วงรณรงค์การตรวจมะเร็งปากมคลูก :

“ เจ้าณรงค์ เป็นประกาศเอี้ยถ้าเจ้า ประกาศเครื่องตามสายเอี้ยเจ้า ว่าวันนี้เป็นมีตรวจมะเร็งปากมคลูกน้อเอี้ยถ้า ชัยจะ ไปก้อไป มะเซียงชะตาค์เอี้ย เออ...จำมะค้อยว่าเซียงกว่ามะเซียง ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

“ ค้อหมอบเป็นก้อบอกอะเนาะหมอบเป็นก้อประกาศเอี้ยว่าหื้อไปตรวจเอี้ย อายุสามสิบ สามสิบ ป้ายขึ้นไปเอี้ย เป็นหื้อไปตรวจมะเร็งปคมคลูกอ้อ...หมอบ อนามย์นี้ เป็นก้อหื้อป้อหลวงประกาศเอี้ยถ้าเนาะ... ส่งไปมาหื้อป้อหลวงประกาศ...มันครบรอบเป็นอะเนาะ แม่นี้เป็นคนตีแก้วที่สุดอะเจ้า ...หัวเราะแก้วเป็นมะเร็งอีนาตังกัตน่อ..แก้วขนาดไปกวคก้อปะหมอบเอี้ย แม่เป็น แม่ก้อก็ค้ำว่าเป็นก้าเอี้ยเนาะ ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6)

แต่มีสตรีบางคนให้ความคิดเห็นว่า เพราะได้รับการกระตุ้นจากเจ้าหน้าที่ขององค์การโปรเจคโฮพ แห่งประเทศไทย (โครงการกองทุนสตรีเพื่อสุขภาพ) ซึ่งเป็นองค์สุขภาพระหว่างประเทศและเห็นเพื่อนบ้านในหมู่บ้านเป็น จึงไปตรวจมะเร็งปากมคลูก :

“ ตะก่อนนี้หาก่อบ่ไปกัน เขามะกล้า บ่ไปหื้อหมอบอู่เอี้ยถ้า... หลังๆ นี้ ตั้งแต่โปรเจคโฮพมานี้ก้ออู่สิกว่าหากมีความมันจ้อยขึ้น กระจื่อหรือร้นอยากไปตรวจกัน พอด้อยสู่ว่ามะเร็งเป็นหยังอันน่าก้วอย่างอันอย่างอี หากกระจื่อหรือร้นจะไป เพราะเพื่อนบ้านหาก่มะฮ้ายมะคิมะมีชัยเป็นล่อ มะเร็งปากมคลูกนี้หาก่อมะหันอี้น้อ บ้านหากนี้ตีผ้าตัดก้อมืออยู่ 2 ราย ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

#### 5.4.2 ความคิดเห็นต่อค่าใช้จ่าย

กลุ่มสตรีส่วนใหญ่ ได้ให้ความคิดเห็นต่อค่าใช้จ่ายในการไปตรวจมะเร็งปากมดลูกว่าไม่แพง สามารถจ่ายได้ และกล่าวว่า ไปตรวจที่สถานีนามัยจะประหยัดค่าใช้จ่ายมากกว่าที่จะไปตรวจที่โรงพยาบาล บางคนเป็นอาสาสมัครประจำหมู่บ้าน จึงไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย เนื่องจากเป็นสวัสดิการของรัฐที่มอบให้ :

“ 60 บาทเจ้าแม่ก็คิดว่าแม่นักเจ้า ถ้าหาไปโงบาลนี้ยังม่กะกุ่มเลยเจ้ากำรถก่อ โงบาลเจียงใหม่ อีนาเจ้าแบบว่า กำรถก่อเป็นห้าหกสิบปีวะเอี้ยะไปปึก ” ( ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10 )

“ กำชักยานี้มันจัยบ่ตรอสม.เมื่อก่อนนี้แฟนมันเป็นเน๊าะ แล้วพอตีแฟนมันบ่มีเวลาเอี้ย ก่อหื้อแม่เป็นแตนเหี้ย ไปต้อนามัยก่อบได้เสียเจ้า ” ( ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6 )

#### 5.4.3. ความสะดวกในการไปตรวจมะเร็งปากมดลูก

กลุ่มสตรีส่วนใหญ่ ได้ให้ความคิดเห็นว่ามีความสะดวกในการเดินทางไปตรวจมะเร็งปากมดลูกโดยเฉพาะที่สถานีนามัยเพราะอยู่ใกล้บ้าน ประหยัดค่าใช้จ่ายมากกว่าการไปตรวจที่โรงพยาบาลเพราะไม่ต้องเสียเงินค่ารถ ค่าอาหาร เป็นต้น และที่สถานีนามัย ปัจจุบันมีบริการตรวจมะเร็งปากมดลูกทุกวันพฤหัสบดี ทำให้มีความสะดวกมากยิ่งขึ้น เพราะจะไปตรวจมะเร็งปากมดลูกเมื่อไรก็ได้ที่คิดว่าสะดวก มีสตรีบางคนไม่กล้าไปตรวจที่อนามัยใกล้บ้านเพราะอายเจ้าหน้าที่ ที่ตรวจเพราะรู้จักกัน :

“ ... บ้านเฮา เฮานุ่งหยั่งใจไปก่อบได้ ใส่อะหยังไปก่อบได้เน๊าะ อู้ถึงว่าสำหรับนีอนามัยมันง่ายดี เฮาจะไปมาก่อง่ายเอี้ย ถ้าไปดีโงบาลนี้ต้องได้รอรออยู่เอี้ย บางครั้งเสร็จแล้ว โห...รอรอ รถข้าเป็นคิวเหี้ย เบอร์ 1 เบอร์ 2 ผ่านไป ยังม่มาชักเตือเป็นรถสามโมงปุ่นเอี้ย ดีโงบาลมันจะจำ ” ( ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 14 )

“ ซ้อนรถเครื่องกันไป (หัวเราะ)ม่กะไก้เจ้าสะลงนอกนี้ม่คาย บ้านหน้านี้บ่คาย บ่มีนเจ้าไปตรวจเป็นหยังก่อบไปนี่นะเจ้า ไปอนามัยเนี้ยะเจ้า ก่อนตัจจะไปโงบาลก่อบไปอนามัย ถ้าว่าเป็นเป็นนักสมมติว่าเฮาเป็นนัก เป็นจะทำโบส่งตัวหื้อเลยเอี้ยก่าเจ้า ” ( ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10 )

“ แม่ก่อบเอารถเครื่องไปเอี้ยก่าเจ้า ไปถึงก่อบอบัตรเข้า ไปยื่นเอี้ยก่า บ่ไก้เน๊าะ (หัวเราะ)มันก่อบม่มีนเจ้า สองกิโลเน๊าะ ” ( ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10 )

“อนามัยเจ้า ไกล่บ้านเจ้า เอามอเตอร์ไซค์ไปเจ้า บารณรงค์ก่อตั้งไปได้เพราะเป็นตังเปิดตรวจเน๊าะ ไปช่วงตีเป็นบารณรงค์ดีกว่า (หัวเราะ) เพราะคนจะต้อยบ้านัก เพราะช่วงบารณรงค์เป็นส่งใบอะหยังมาหื้อเน๊าะ แล้วคนก่อไปนั้ก” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

มีสตรีบางคน ที่ไม่ไปใช้บริการการตรวจมะเร็งปากมดลูกที่สถานีนามัยไกล่บ้านเพราะ มีประวัติการเจ็บป่วยที่โรงพยาบาล และอายุเจ้าหน้าที่ ที่ตรวจมะเร็งปากมดลูกเพราะ รู้จักกัน :

“ไปก่อคือไปเอง เอรรถเครื่องไปปุ่นเลย ถึงก่อยื่นบัตร ยื่นบัตรก่อเข้าห้อง 26 รอเพียงแต่ว่ามันต้องรอเมื่อเธอไปขวยอันนะ ไปเจ้าก่อมะต้องรอเมื่อ เธอไปขวยเน๊าะ เธออยู่โก้ ถ้าเธออยู่ป่าแะมันก่อไปหน่อยแม่นก่อ อันนี้เธอลุกสะลงไป กว่าจะไปถึงนครพิงค์ เป็นก่อเอาควไปละเอี้ยะก่อ ตีไปนครพิงค์บ่อยๆ นี้คือมะ ไปอนามัยนา เพราะว่าเธอมีประวัติสั้นละงัย เธอไปประวัติเดิมนะ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

“คือเธอมาอายุกันเอี้ย อย่างเธอไปอนามัยสะลงนอกเอี้ย คุณหมออัจฉราสู้จักกันเหี้ยเอี้ย กำเดียวก่อปะกัันงานอัน กำเดียวก่อปะกัันงานนี้ ก่อเลยสู้สิกว่าอายุหื้อเป็นเอี้ยกำ ก่อเลยบ่าไปตีอนามัย” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6)

#### 5.4.4 การถ่ายทอดประสบการณ์ การตรวจมะเร็งปากมดลูกให้แก่ผู้อื่น

กลุ่มสตรีส่วนใหญ่ ได้กล่าวถึง การถ่ายทอดประสบการณ์ การตรวจมะเร็งปากมดลูก ให้กับผู้อื่นว่า มีการชักชวนคนที่ไม่เคยไปตรวจ ควรจะไปตรวจมะเร็งปากมดลูก เพราะ ถ้าตรวจพบระยะเริ่มแรก สามารถรักษาให้หายได้ ไม่ควรอาย และมีสตรีหนึ่งคนที่เป็นมะเร็งปากมดลูก แต่รักษาด้วยการผ่าตัดแล้ว ได้เล่าประสบการณ์ตรงของตัวเองทำให้มีคนกลัวและหลายคนก็ไปตรวจตามคำแนะนำ :

“เจ้าเล่าหื้อคนตีมะเกยไปชักเตือนะเจ้าไปเหี้ยเอี้ยกำ ไปตรวจเหี้ยเธอก่อมะสู้ว่าเธอจะเป็นเมื่อใดเอี้ยกำ แล้วเขาว่ามะกะไปนาอายุเอี้ย เจ้าก่อว่ามะต้องอายุกันละเอี้ยกำ เรื่องนี้เป็นมะอายุกันละน้อเกิดเขาเป็นหยังเธอจะได้สู้เจ้าๆ อีเน๊าะแบบว่าหื้อคำแนะนำเขาเอี้ยเหมือนคนนั้นคนนี้เอี้ย มะไปกวดชักเตื่อ พอเป็นมาแล้วก่อได้ฝ่าได้หยังเอี้ยกำ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)



“ ชักคนก่อก่อเจ๊แต่ อ๊ะ พอตีแม่เป็นขึ้นมาแล้วก่อก่อหมู่จาวบ้านนี้เขาก่อเจ๊อานา ก่อเริ่มไปตรวจกัณฑ์  
ตะกอนนี้เขาจะมาตรวจกัณฑ์เนาะ ” ( ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3 )

“ มันพุงก่อก่อแล้วเขาเจ็บอีนา ไปตรวจเหยี่ยมะอายละ เป็นก่อก่อแม่ยิงเหมือนกัณฑ์มะบ่อเป็น  
หยิ่งถ่อถ้าเขาเป็นนี้เขาจะค้ำสู้ตั้งแต่ต้นๆ ฮักขาค้ำเอี้ย ” ( ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2 )

“ เขาไปโศงยามานา คนเมื่อก่อนเป็นตึงหยิ่งอันถ่ออันถ่อถ้าเขาไปโศงยามานี เขาตึงมาแ่อวหา  
ตะลุ่มอ๊ะ ปีกูลไปโศงยามากาเป็นอะหยิ่ง เขาก่ออู่หื้อเป็นฟิงตั้งแต่เก้าจันปาย เป็นเอาसानอนอย่างอัน  
อย่างอี้ มันตึงกะหั่วกันอั้งๆ ...แม่เล่าหื้อเป็นฟิงกัน เขาจะหั่ว เขาบอกว่ามะอายกา อายมันหยิ่ง ต่อนตี  
เขาไปเกิดขังมะอายอีนะแม่อู่หื้อเขาฟิงนาชักชวนเป็นไปตรวจ ” ( ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 16 )

### สรุปผลการศึกษา

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก กลุ่มสตรีที่ไปรับการตรวจมะเร็งปากมดลูก เกี่ยวกับ  
ความคิดเห็นต่อบริการที่ได้รับประกอบด้วย 4 ด้านพบว่า ด้านบุคลากร ผลการศึกษาพบว่าเจ้าหน้าที่  
ของรัฐ ให้ความรู้และข้อมูลข่าวสารเรื่องมะเร็งปากมดลูก โดยเน้นการป้องกัน โดยให้ไปตรวจมะเร็ง  
ปากมดลูก และการแนะนำไม่ให้ทำความสะอาดอวัยวะเพศก่อนจะไปตรวจมะเร็งปากมดลูก แต่ให้  
ล้างทำความสะอาดอวัยวะเพศภายนอกได้ และงดมีเพศสัมพันธ์ก่อนจะไปตรวจมะเร็งปากมดลูก  
ส่วนความพึงพอใจต่อการให้บริการของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พบว่ากลุ่มสตรีส่วนใหญ่จำนวน 6 คน  
มีความพึงพอใจต่อการให้บริการการตรวจมะเร็งปากมดลูกในปัจจุบันของเจ้าหน้าที่ของรัฐมากกว่า  
ในอดีตที่ผ่านมาเพราะได้รับการปฏิบัติที่ดีขึ้นแต่มีสตรีบางคนกล่าวว่ารู้สึกไม่ประทับใจกับบริการที่  
ได้รับจากเจ้าหน้าที่ของรัฐในการตรวจมะเร็งปากมดลูกเพราะให้บริการการตรวจมะเร็งปากมดลูก  
อย่างรีบเร่ง เกี่ยวกับความต้องการจากเจ้าหน้าที่ของรัฐเกี่ยวพบว่ากลุ่มสตรีส่วนใหญ่ต้องการได้รับการ  
พูดคุยที่ดีจากเจ้าหน้าที่ของรัฐและมีเวลามากขึ้นในการอธิบายขั้นตอนต่างๆ ในการตรวจมะเร็ง  
ปากมดลูก

สำหรับด้านสถานที่ห้องตรวจมะเร็งปากมดลูก พบว่ากลุ่มสตรีส่วนใหญ่มีความพึงพอใจ  
ต่อสถานที่ห้องตรวจมะเร็งปากมดลูก ของสถานบริการของรัฐ และได้ให้ความคิดเห็นว่า ห้องตรวจ  
มะเร็งปากมดลูกในปัจจุบันเป็นสัดส่วนดี สะอาดแต่มีสตรีบางคนได้ให้ความคิดเห็นว่าห้องตรวจ  
มะเร็งปากมดลูก ควรแยกเป็นห้องๆ ไม่ควรกั้นด้วยผ้าม่านภายในห้องเดียวกัน หรือถ้าเป็นผ้าม่าน ควร  
จะปิดให้มีมิติขณะที่รอแพทย์ไม่ควรเปิดไว้ครึ่งหนึ่งเพราะมีคนเดินผ่านไปมา สามารถมองเห็นได้

เกี่ยวกับระบบบริการผลการศึกษพบว่ากลุ่มสตรี ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อระบบบริการของสถานบริการของรัฐ เช่น โรงพยาบาล สถานีอนามัย ในปัจจุบันมากกว่าในอดีตที่ผ่านมา เพราะมีการให้บริการที่รวดเร็วขึ้น โดยเฉพาะที่สถานีอนามัยที่ปีนี้มีบริการตรวจมะเร็งปากมดลูกทุกวันพฤหัสบดี ซึ่งปีที่ผ่านๆมามีการให้บริการตรวจมะเร็งปากมดลูกเฉพาะช่วงที่มีการรณรงค์เท่านั้น ทำให้กลุ่มสตรีมีความสะดวกในการเดินทางไปรับการตรวจมะเร็งปากมดลูกมากยิ่งขึ้น

สาเหตุที่กลุ่มสตรีไปตรวจมะเร็งปากมดลูก เพราะมีความกลัว ไม่อยากเป็นมะเร็งปากมดลูก จึงไปตรวจ มะเร็งปากมดลูกเพื่อป้องกันไว้ ถ้าไปตรวจแล้วพบว่าผลการตรวจเป็นมะเร็งปากมดลูก สามารถรักษาให้หายได้ในระยะเริ่มแรก แต่ถ้าทราบว่าผลการตรวจมะเร็งปากมดลูกปกติก็ทำให้สบายใจที่ไม่เป็น และจากการพูดคุย ชักชวนกันไปตรวจมะเร็งปากมดลูกในกลุ่มสตรีในหมู่บ้านด้วยกัน นอกจากนั้นยังมีสตรีบางคนที่ไม่ไปตรวจมะเร็งปากมดลูกเพราะมีการประกาศเสียงตามสายภายในหมู่บ้าน โดยผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ประกาศให้กลุ่มสตรีไปตรวจมะเร็งปากมดลูก ซึ่งเป็นช่วงรณรงค์การตรวจมะเร็งปากมดลูก

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่  
Copyright © by Chiang Mai University  
All rights reserved